

Meerjarenraming 2023-2028

INHOUD

1.	INLEIDING	4
2.	DE MIDDELENBEGROTING BIJ CONSTANT BELEID	6
2.1.	Totale middelen	6
2.2.	Opcentiemen en dotaties Gewest	8
2.2.1.	Bruto opcentiemen.....	8
2.2.2.	Toegewezen gedeelte van de PB	13
2.3.	Dotaties Gemeenschap	13
2.3.1.	Toegewezen gedeelte van de BTW	13
2.3.2.	Toegewezen gedeelte van de PB	13
2.3.3.	Andere federale dotaties	14
2.4.	Samenvattend overzicht: gewestelijke opcentiemen en gewest- en gemeenschapsmiddelen BFW	14
2.5.	Specifieke dotaties vanwege de federale overheid	17
2.6.	Gewestelijke belastingen	18
2.7.	Toegewezen ontvangsten	20
2.8.	Andere ontvangsten, Lotto-middelen en ontvangsten DAB's	20
2.9.	Te consolideren rechtspersonen	22
3.	DE UITGAVENBEGROTING BIJ CONSTANT BELEID.....	25
3.1.	Inleiding	25
3.2.	Bespreking bij constant beleid	25
3.2.1.	Indexatie inzake huidige bevoegdheden.....	25
3.2.2.	Toelichting per beleidsdomein: andere kostendrijvers of budgettaire engagementen .	26
3.2.3.	De globale evolutie van de vastleggings- en vereffeningskredieten bij constant beleid	38
3.2.4.	De geconsolideerde vastleggings- en vereffeningskredieten per beleidsdomein	39
4.	VORDERINGENSALDO BIJ CONSTANT BELEID	41
5.	BEGROTINGSMAATREGELEN EN NIEUW BELEID.....	43
5.1.	Inleiding	43
5.2.	Uitvoering regeerakkoord	44
5.2.1.	Begrotingsmaatregelen regeerakkoord	44
5.2.2.	Nieuwe beleidsimpulsen regeerakkoord	45
5.3.	Extra maatregelen BO 2022.....	48
5.3.1.	Begrotingsmaatregelen BO 2022.....	48
5.4.	Extra maatregelen BO 2023.....	50
5.4.1.	Begrotingsmaatregelen BO 2023.....	50
5.4.2.	Nieuwe beleidsimpulsen BO 2023.....	51
5.5.	Extra maatregelen BO 2024.....	53
5.5.1.	Begrotingsmaatregelen BO 2024.....	53
5.5.2.	Nieuwe beleidsimpulsen BO 2024.....	54
6.	VORDERINGENSALDO NA MAATREGELEN EN NIEUW BELEID	57
7.	GECONSOLIDEERDE SCHULD NA MAATREGELEN EN NIEUW BELEID.....	59
8.	UITGAVENNORM	60
	Bijlage I Parameters	64
	Bijlage II De voorschottenmethode voor de aanrekening van de gewestelijke opcentiemen	66

Lijst met Tabellen

Tabel 2-1: Verwachte inflatie en economische groei in de periode 2023-2028	6
Tabel 2-2: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten (in duizend euro)	7
Tabel 2-3: Gecumuleerde impact Tax Shift en andere federale maatregelen op Vlaamse opcentiemen in lopende prijzen (in miljoen euro)	9
Tabel 2-4: Raming van de voorschotten	11
Tabel 2-5: Bruto-opcentiemen volgens voorschottenmethode (in duizend euro)	12
Tabel 2-6: Bruto aanvullende belasting op de PB en Toegewezen Gedeelte van de PB en de BTW (in duizend euro)	15
Tabel 2-7: Specifieke dotaties vanwege de federale overheid (in duizend euro)	17
Tabel 2-8: Gewestelijke belastingen bij constant beleid (in duizend euro)	19
Tabel 2-9: DAB's (in duizend euro)	21
Tabel 2-10: Te consolideren instellingen (in duizend euro)	23
Tabel 3-1: Indexparameters	25
Tabel 3-2: Cumulatief effect indexatie op de vastleggingskredieten (in duizend euro)	25
Tabel 3-3: Vastleggingskredieten per beleidsdomein bij constant beleid (in duizend euro)	39
Tabel 3-4: Vereffeningskredieten per beleidsdomein bij constant beleid (in duizend euro)	40
Tabel 4-1: Vorderingsaldo bij constant beleid 2023-2028 (in duizend euro)	42
Tabel 5-1: Effect maatregelen en impulsen op de vorderingensaldi (in duizend euro)	43
Tabel 5-2: Overzicht begrotingsmaatregelen regeerakkoord (in duizend euro)	44
Tabel 5-3: Nieuwe beleidsimpulsen regeerakkoord (in duizend euro)	45
Tabel 5-4: Extra investeringen – vastleggingskredieten (in duizend euro)	47
Tabel 5-5: Begrotingsmaatregelen beslist bij BO 2022 (in duizend euro)	48
Tabel 5-6: Begrotingsmaatregelen beslist bij BO 2023 (in duizend euro)	50
Tabel 5-7: Nieuwe beleidsimpulsen BO 2023 (in duizend euro)	51
Tabel 5-8: Begrotingsmaatregelen beslist bij BO 2024 (in duizend euro)	53
Tabel 5-9: Nieuwe beleidsimpulsen BO 2024 (in duizend euro)	54
Tabel 6-1: Vorderingsaldo na maatregelen en nieuw beleid (in duizend euro)	57
Tabel 7-1: Evolutie van de geconsolideerde schuld (in miljoen euro)	59
Tabel 8-1: Parameters en determinanten uitgavennorm (t=2024)	60
Tabel 8-2: Nominale groeivoet ontvangsten	61
Tabel 8-3: Van nominale naar reële uitgavengroei	62
Tabel 8-4: Overzicht toegelaten uitgaven uitgavennorm met convergentiemarge naar een evenwicht in 2027	63
Tabel B-1: Volledig parameteroverzicht	64
Tabel B-2: Bruto-opcentiemen volgens voorschottenmethode (in duizend euro)	68
Tabel B-3: Raming van de voorschotten (in duizend euro)	69
Tabel B-4: Raming van de afrekeningen (in duizend euro)	69

Lijst met Figuren

Figuur 3-1: Vastleggings- en vereffeningskredieten (in duizend euro)	38
Figuur 5-1: Effect maatregelen en impulsen op de vorderingensaldi (in duizend euro)	43
Figuur 6-1: Vorderingsaldo en saldo aftoetsing begrotingsdoelstelling (in duizend euro)	58

1. INLEIDING

De jaarlijkse begroting bevat een raming van de vermoedelijke ontvangsten (middelenbegroting) en uitgaven (uitgavenbegroting) voor het kalenderjaar 2024. Een begrotingsopmaak (hierna: BO) wordt ook in meerjarig perspectief gekaderd. De meerjarenraming wordt elk jaar naar aanleiding van de BO geëvalueerd en aangepast aan de gewijzigde omstandigheden. De raming wordt op die manier telkens uitgebreid met een jaar.

De meerjarenraming heeft steeds betrekking op zes jaar, het lopende jaar inbegrepen. De meerjarenraming vertaalt het constant beleid en de genomen beleidsopties in een indicatief meerjarig budgettaire perspectief en geeft een prognose van de evolutie van de Vlaamse begroting.

De meerjarenraming maakt dus een onderscheid tussen de prognoses bij constant beleid en de budgettaire gevolgen van het nieuwe beleid. Bij constant beleid worden de uitgangshypothesen voor de gehanteerde kostendrijvers en budgettaire engagementen onverkort doorgetrokken naar de volgende jaren.

In de bespreking bij constant beleid wordt de impact van de beleidsimpulsen en genomen begrotingsmaatregelen voor 2024 die voortvloeien uit het regeerakkoord en de verschillende begrotingsonderhandelingen van de huidige legislatuur niet meegenomen. Deze maken deel uit van de bespreking in hoofdstuk 5.

Doorheen de meerjarenraming is het van belang om de opdeling tussen constant beleid en nieuw beleid in het achterhoofd te houden.

Bij constant beleid:

- Hoofdstuk 2: duiding bij de middelenbegroting en middelenevolutie
- Hoofdstuk 3: duiding bij de uitgavenbegroting en uitgavenevoluitie
- Hoofdstuk 4: evolutie van het geconsolideerd vorderingensaldo

Nieuw beleid:

- Hoofdstuk 5: nieuw beleid en begrotingsmaatregelen
- Hoofdstuk 6: evolutie van het geconsolideerd vorderingensaldo
- Hoofdstuk 7: evolutie van de geconsolideerde schuld

In hoofdstuk 2 leest u op basis van welke parameters de middelen worden toegewezen vanuit de Bijzondere Financieringswet (BFW). Naast de middelen die voortvloeien uit de BFW, komen ook de andere categorieën van ESR-ontvangsten aan bod: bruto aanvullende belasting op de personenbelasting (PB), gewestelijke belastingen, eigen niet-fiscale, (niet) toegewezen ontvangsten en de eigen ESR-ontvangsten van Vlaamse instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren.

Het daaropvolgende hoofdstuk gaat in op de uitgavenbegroting en de geconsolideerde vastleggings- en vereffeningskredieten per beleidsdomein, alsook de evolutie per beleidsdomein. Het gaat in op de indexatie, maakt inzichtelijk welke de gehanteerde kostendrijvers zijn en welke de lopende budgettaire engagementen zijn bij constant beleid.

Hoofdstuk 4 geeft de evolutie van het geconsolideerd ESR-vorderingensaldo voor de Vlaamse overheid bij constant beleid.

In de daaropvolgende hoofdstukken wordt de budgettaire impact geraamd van het nieuw beleid en de begrotingsmaatregelen in de komende begrotingsjaren. De evolutie van het geconsolideerd ESR-vorderingensaldo inclusief nieuw beleid en begrotingsmaatregelen wordt ook vertaald naar een evolutie van de geconsolideerde schuld van de Vlaamse overheid.

In hoofdstuk 8 wordt ten slotte ingegaan op de Vlaamse uitgavennorm. Via de expertengroep uitgavennormering werd er een blauwdruk uitgewerkt voor een Vlaamse uitgavennorm. In de meerjarenraming rapporteren we over de uitgavennorm op een geaggregeerd niveau voor de Vlaamse overheid. In de meerjarenraming 2022-2027, bij de BO 2023, werd voor een eerste keer gerapporteerd over de uitgavennorm. Dat hoofdstuk wordt geactualiseerd in deze meerjarenraming.

2. DE MIDDELENBEGROTING BIJ CONSTANT BELEID

2.1. Totale middelen

Tabel 2-1 toont een overzicht van de verwachtingen inzake inflatie en economische groei die bij de BO 2024 en de meerjarenraming gebruikt worden om de opcentiemen en het toegewezen gedeelte van de BTW en de PB te ramen. Het betreft de parameters van de Economische Begroting van 7 september 2023 (BO 2024) en van de Economische Vooruitzichten van 15 juni 2023 (meerjarenraming). De Economische Vooruitzichten van 15 juni 2023 werden door het Federaal Planbureau compatibel beschouwd met de Economische Begroting van 7 september 2023. Voor een volledig overzicht van de hier gehanteerde parameters verwijzen we naar Bijlage I. Behalve de klassieke parameters van inflatie en economische groei, spelen ook de fiscale capaciteit van de gewesten en gemeenschappen en het aantal leerlingen, min 18-jarigen, 0- tot en met 18-jarigen en 80-plussers van de gemeenschap een belangrijke rol bij de berekening van de middelen toegewezen vanuit de BFW. Bovendien wordt de fiscale capaciteit vanaf het aanslagjaar 2015 ook geïnterpreteerd als de regionale opdeling van de opbrengst van de federaal gebleven personenbelasting. Voor het begrotingsjaar 2024 wordt dus de fiscale capaciteit met betrekking tot het aanslagjaar 2023 toegepast.

In vergelijking met de BO 2024 daalt de verwachte inflatie vanaf 2025 naar een niveau onder de 2%. Ook na 2024 blijft de economie op een behoorlijk niveau presteren.

Tabel 2-1: Verwachte inflatie en economische groei in de periode 2023-2028

	BO 2024 (EB 9/2023)		2025	2026	2027	2028
	2023	2024				
bbp	1,0%	1,3%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%
CPI	4,4%	4,1%	1,80%	1,80%	1,80%	1,80%
GZI	4,7%	4,3%	1,80%	1,80%	1,80%	1,80%

Bron: Federaal Planbureau

Begin oktober 2023 werden door het Federaal Planbureau geactualiseerde inflatievooruitzichten gepubliceerd, waarbij het nationaal indexcijfer van de consumptieprijzen (CPI) in 2023 op 4,1% geraamd wordt, en in 2024 op 3,9%. Die actualisatie is eveneens in de voorliggende meerjarenraming verwerkt. De ramingen vanaf begrotingsjaar 2025 houden dus rekening met die actualisatie van het Planbureau.

Voor het begrotingsjaar 2024 (BO 2024) worden de ESR gecorrigeerde ontvangsten op 58,5 miljard euro geraamd. De jaren nadien nemen de ESR gecorrigeerde ontvangsten toe van 60,2 miljard euro in 2025 tot 65,6 miljard euro in 2028.

Voor de jaren 2025 tot en met 2028 worden de cijfers in rekening gebracht zoals ze in meerjarig perspectief in constant beleid (op niveau van de BO 2024) worden voorzien. Indien de budgettaire impact van beleidsmaatregelen die bij de formatie of een daaropvolgende begrotingsronde werden genomen, in meerjarig perspectief afwijkt van de budgettaire impact van het begrotingsjaar 2024, wordt die afwijking niet als constant beleid beschouwd in de volgende jaren. Bijgevolg worden de bedoelde afwijkingen tijdens de begrotingsjaren 2025 en volgende ten opzichte van de BO 2024 als (opstappen van) nieuwe beleidsmaatregelen beschouwd.

De nieuwe beleidsmaatregelen worden in een afzonderlijk hoofdstuk voorgesteld.

Tabel 2-2 geeft in grote rubrieken een overzicht van de ESR gecorrigeerde middelen voor de begrotingsjaren 2022 en volgende.

Tabel 2-2: Grote rubrieken van de ESR-ontvangsten (in duizend euro)

	REA 2022	BA 2023	BO 2024 Algemene Toelichting	MJR 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028
Bruto aanvullende belasting op de PB	8.221.415	9.573.667	9.966.220	10.639.530	11.018.609	11.424.900	11.841.199
Gewestmiddelen BFW	3.070.340	3.427.390	3.440.039	3.567.221	3.703.270	3.840.252	3.978.271
Gemeenschapsmiddelen BFW	26.562.649	29.496.579	29.739.684	30.481.442	31.336.853	32.271.922	33.296.096
Specifieke dotaties BFW	108.519	120.584	121.096	122.922	125.258	127.641	130.071
Gewestelijke belastingen	7.107.608	7.278.160	7.431.850	7.885.893	8.378.353	8.642.476	8.919.083
Eigen niet-fiscale, toegewezen ontvangsten	818.555	698.570	825.782	816.976	868.908	839.774	757.325
Eigen niet-fiscale, niet toegewezen ontvangsten	1.005.006	983.833	1.179.236	911.504	940.489	807.267	871.071
Lotto gelden	35.437	32.988	34.637	34.637	34.637	34.637	34.637
Diensten Afzonderlijk Beheer	380.520	359.343	286.209	286.209	286.209	286.209	286.209
Rechtspersonen	5.237.836	4.867.271	5.429.924	5.414.642	5.441.661	5.476.647	5.511.537
TOTAAL	52.547.886	56.838.385	58.454.678	60.160.976	62.134.248	63.751.725	65.625.499

Bron: departement FB

Door de zesde staatshervorming is er een stijging van de Vlaamse fiscale autonomie, die gevormd wordt door de opbrengsten uit de gewestelijke belastingen enerzijds en de gewestelijke opcentiemen anderzijds. In 2014 bedroeg de fiscale autonomie 19,4%. In 2028 bereikt de fiscale autonomie bij constant beleid 31,6%.

2.2. Opcentiemen en dotaties Gewest

De gewestmiddelen worden in 2024 op 13.406.259 duizend euro geraamd, inclusief een negatieve afrekening aan dotaties BFW van 13.159 duizend euro. Tijdens de volgende begrotingsjaren evolueren de gewestmiddelen van 14.206.751 duizend euro in 2025 tot 15.819.470 duizend euro in 2028. Een gedetailleerd overzicht is opgenomen in Tabel 2-6.

2.2.1. Bruto opcentiemen

De raming van de gewestelijke bruto-opcentiemen is ook in meerjarig perspectief gebaseerd op de voorschottenmethode. De voorschottenmethode die in Bijlage II gedetailleerd wordt beschreven, houdt rekening met de in het begrotingsjaar t te ontvangen voorschotten met betrekking het aanslagjaar t (inkomstenjaar $t-1$) en met de kasmatige afrekeningen die betrekking hebben op de aan t voorafgaande aanslagjaren.

De raming van de voorschotten van de bruto-opcentiemen is gebaseerd op de (meerjaren)raming van de belasting Staat voor de aanslagjaren 2024 tot en met 2028 die door de FOD Financiën in haar mededeling van 22 september 2023 aan de gewesten en gemeenschappen werd overgemaakt. Die meerjarenraming is op zich gebaseerd op de Economische Vooruitzichten van het Federale Planbureau van 15 juni 2023 en de Regionale Economische Vooruitzichten van het Federale Planbureau van 18 juli 2023. De voorliggende meerjarenraming van de voorschotten van de bruto-opcentiemen houdt tevens rekening met de geactualiseerde inflatievooruitzichten zoals op 3 oktober 2023 gecommuniceerd door het Federaal Planbureau.

De parameter 'belasting Staat' is van belang met het oog op de raming van de opcentiemen voor de aanslagjaren 2024 en volgende. Voor de raming van de belasting Staat van het aanslagjaar 2024 baseert de FOD Financiën zich op de realisatiecijfers per 30 juni 2023 van de kohieren met betrekking tot het aanslagjaar 2022. De gewone aanslagtermijn met betrekking tot het aanslagjaar 2022 is immers per 30 juni 2023 verstreken waardoor de realisatiecijfers van het laatstbedoelde aanslagjaar beschikbaar zijn.

De raming van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen houdt ook rekening met de effecten van de Tax Shift en de andere federale maatregelen over de betrokken aanslagjaren. Tabel 2-3 toont de gecumuleerde impact van de federale Tax Shift en de andere federale maatregelen op de Vlaamse opcentiemen, berekend per aanslagjaar aan 100% (dus zonder rekening te houden met het voorschotten- of inningspercentage). Vanaf (aanslagjaar) 2021 worden er geen opstappen meer voorzien inzake Tax Shift. Het dient benadrukt dat de Vlaamse begroting de verwachte minderontvangsten als gevolg van de federale maatregelen in de personenbelasting absorbeert. De negatieve impact van de federale maatregelen op de Vlaamse begroting wordt ook in meerjarig perspectief niet tegengedraaid, maar komt volledig ten goede aan de belastingbetalers. In de begroting 2024 loopt de belastingverlaging op tot 1,1 miljard euro. De jaren nadien stijgt de geraamde impact door naar 1,4 miljard euro in 2028.

Tabel 2-3: Gecumuleerde impact Tax Shift en andere federale maatregelen op Vlaamse opcentiemen in lopende prijzen (in miljoen euro)

		AJ 2016	AJ 2017	AJ 2018	AJ 2019	AJ 2020	AJ 2021
Impact TS I	(1)	-70,3	-146,6	-152,4	-156,8	-164,8	-167,3
Impact TS II	(2)	0,0	-178,9	-186,0	-399,6	-650,0	-660,0
Totaal TS I & II : delta opcentiemen	(3)=(1)+(2)	-70,3	-325,5	-338,4	-556,4	-814,8	-827,4
Federale maatregelen excl TS	(4)	13,7	14,7	15,3	15,0	-42,2	-48,0
Totale delta opcentiemen	(5)=(3)+(4)	-56,6	-310,8	-323,1	-541,5	-856,9	-875,4

		AJ 2022	AJ 2023	AJ 2024	AJ 2025	AJ 2026	AJ 2027	AJ 2028
Impact TS I	(1)	-177,7	-196,1	-213,2	-228,5	-244,5	-256,3	-268,6
Impact TS II	(2)	-701,1	-773,5	-841,0	-901,5	-964,4	-1.011,0	-1.059,7
Totaal TS I & II : delta opcentiemen	(3)=(1)+(2)	-878,8	-969,6	-1.054,2	-1.130,0	-1.208,9	-1.267,2	-1.328,4
Federale maatregelen excl TS	(4)	-57,9	-22,8	-33,0	-35,4	-37,8	-39,6	-41,6
Totale delta opcentiemen	(5)=(3)+(4)	-936,7	-992,4	-1.087,2	-1.165,3	-1.246,8	-1.306,9	-1.369,9

Bron: basisgegevens FOD Financiën, simulatie departement FB

De voorschotten van de bruto opcentiemen¹ voor 2024 worden, rekening houdend met het van toepassing zijnde voorschottenpercentage (99,48%), geraamd op 10.018.178 duizend euro. De jaren nadien nemen de voorschotten, bij constant beleid, toe van 10.578.898 duizend euro in 2025 tot 11.775.895 duizend euro in 2028. Rekening houdend met de voorschotten fiscale uitgaven, ook met het van toepassing zijnde voorschottenpercentage, krijgen we de voorschotten in netto-opcentiemen. De fiscale uitgaven die naar aanleiding van de zesde staatshervorming werden geregionaliseerd, worden in de Vlaamse begroting niet als een minderontvangst maar als een uitgave begroot. Om de verwerking van de ramingen te laten aansluiten op de raming van de bruto-opcentiemen, worden voor de fiscale uitgaven enkel de voorschotten geraamd. Iedere afrekening op de fiscale uitgaven wordt immers verwerkt bij de bruto-opcentiemen².

¹ De raming van de Vlaamse bruto-opcentiemen gebeurt op basis van de herziene autonomiefactor (van 25,990% tot en met aanslagjaar 2017 naar 24,957% vanaf aanslagjaar 2018) en de hiermee gepaard gaande verlaging van het opcentiementarief (van 35,117% naar 33,257%). De Vlaamse Regering heeft met andere woorden de verlaging van de autonomiefactor, wat het regionaal aandeel in de personenbelasting is, niet tegengedraaid (alhoewel zij hiervoor de bevoegdheid heeft).

² De verwerking van de afrekeningen m.b.t. het aanslagjaar t gebeurt in de begrotingsjaren volgend op het jaar t.

Tabel 2-4: Raming van de voorschotten

		AJ 2022	AJ 2023	AJ 2024	AJ 2025	AJ 2026	AJ 2027	AJ 2028
Federaal voorschottenpercentage VS%	(1)	99,07%	99,12%	99,48%	99,48%	99,48%	99,48%	99,48%
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij BC/BO; aan 100%)	(2)	8.170.621	9.353.898	10.070.545	10.634.196	11.015.359	11.420.241	11.837.450
Voorschotten bruto-opcentiemen (bij BC/BO; aan VS%)	(3)=(2)*(1)	8.094.634	9.271.583	10.018.178	10.578.898	10.958.079	11.360.856	11.775.895
Voorschotten fiscale uitgaven (bij BC/BO; aan 100%)	(4)	1.426.027	1.357.052	1.323.609	1.233.250	1.132.963	1.030.450	935.787
Voorschotten fiscale uitgaven (bij BC/BO; aan VS%)	(5)=(4)*(1)	1.412.765	1.345.110	1.316.726	1.226.838	1.127.072	1.025.092	930.921
Voorschotten netto-opcentiemen (aan VS%)	(6)=(3)-(5)	6.681.869	7.926.473	8.701.452	9.352.060	9.831.007	10.335.765	10.844.974

Bron: FOD Financiën, departement FB; AJ 2022: ramingen bij BC 2022; AJ 2023: ramingen bij BC 2023; AJ 2024 e.v.: ramingen bij BO 2024

Vervolgens worden de kasmatige afrekeningen van de netto-opcentiemen geraamd. Ook de raming van de kasmatige afrekeningen is gebaseerd op de door de FOD Financiën ter beschikking gestelde gegevens, maar hier betreft het de bij de federale begrotingsopmaak 2024 geactualiseerde gegevens voor alle betrokken aanslagjaren (uitvoeringscijfers tot en met aanslagjaar 2022, ramingen vanaf aanslagjaar 2023). Aangezien de federale uitvoeringscijfers en ramingen telkens betrekking hebben op de kohieren van de gewone aanslagtermijn (= kohieren tot en met 30 juni van het jaar aanslagjaar t+1), houdt de voorliggende raming van de afrekeningen ook rekening met een beperkt bedrag aan kohieren die buiten de gewone aanslagtermijn ingekohierd worden (de zogenaamde staartkohieren).

De kasmatige afrekening wordt bekomen door per aanslagjaar en per begrotingsjaar het verschil te maken tussen enerzijds de gerealiseerde of geraamde voorfinanciering³ tot en met december van het jaar t en de gerealiseerde of geraamde ontvangen bedragen tot en met februari van begrotingsjaar t+1, en anderzijds de voorschotten (al dan niet verhoogd met de reeds in vorige begrotingsjaren aangerekende afrekeningen). De verschuiving van twee maanden bij de ontvangen bedragen heeft te maken met de betaaltermijn van twee maanden na het ontvangen van het kohier.

Finaal worden de volgens de voorschottenmethode aanrekenbare ontvangsten bekomen door de som te maken van de voorschotten en de kasmatige afrekeningen die zich in hetzelfde begrotingsjaar situeren. Op deze wijze bedragen de aanrekenbare bruto-opcentiemen van het begrotingsjaar 2028 11.841.199 duizend euro en zijn samengesteld uit voorschotten (11.775.895 duizend euro) en afrekeningen (3.500 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2023; 2.970 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2024; 5.250 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2025, 28.907 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2026 en 24.676 duizend euro met betrekking tot aanslagjaar 2027).

Tabel 2-5: Bruto-opcentiemen volgens voorschottenmethode⁴ (in duizend euro)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Voorschotten bruto-opcentiemen AJ	8.094.634	9.271.583	10.018.178	10.578.898	10.958.079	11.360.856	11.775.895
Afrekeningen AJ 2017	4.160						
Afrekeningen AJ 2018	2.632	2.541					
Afrekeningen AJ 2019	5.318	3.244	4.256				
Afrekeningen AJ 2020	25.192	3.859	3.235	4.242			
Afrekeningen AJ 2021	89.479	13.149	1.385	842	1.104		
Afrekeningen AJ 2022		188.886	20.150	3.846	2.338	3.065	
Afrekeningen AJ 2023			-80.984	23.008	4.391	2.669	3.500
Afrekeningen AJ 2024				28.694	25.603	4.887	2.970

³ Het luik voorfinanciering heeft betrekking op de bedrijfsvoorheffing en de voorafbetalingen die in de ingekohierde bedragen begrepen zijn. De voorfinanciering wordt geacht te zijn ontvangen in de maand waarin de aanslag gevestigd werd (= maand van inkohiering). De al dan niet betaling van de belastingschuld door de belastingplichtige heeft geen impact op de aanrekening van de voorfinanciering. Het luik ontvangen bedragen heeft betrekking op de effectieve betaling van de belastingschuld door de belastingplichtige. In geval van een negatieve belastingschuld gaat het om een teruggave door de fiscus.

⁴ De voorschottenmethode houdt uiteindelijk ook rekening met een verondersteld inningspercentage (hier: 99,68% voor aanslagjaar 2015; 99,85% voor aanslagjaar 2016; 99,75% voor aanslagjaar 2017; 99,72% voor aanslagjaar 2018; 99,71% voor aanslagjaar 2019; 99,70% voor aanslagjaar 2020; 99,82% voor aanslagjaar 2021; 99,66% voor aanslagjaar 2022 en volgende aanslagjaren).

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Afrekeningen AJ 2025					27.095	27.506	5.250
Afrekeningen AJ 2026						25.917	28.907
Afrekeningen AJ 2027							24.676
Totaal	8.221.414	9.483.262	9.966.220	10.639.530	11.018.609	11.424.900	11.841.199

Bron: FOD Financiën, departement FB

2.2.2. Toegewezen gedeelte van de PB

Het toegewezen gedeelte van de PB bestaat sinds 2015 uit drie componenten: (1) de middelen voor de bijkomende gewestelijke bevoegdheden, (2) de middelen voor de arbeidsmarktbevoegdheden en (3) de middelen voor de fiscale uitgaven. Daarnaast wordt ook het gewestelijk deel van het overgangsmechanisme onder deze categorie van ontvangsten gerapporteerd. De responsabiliseringsbijdrage (voor het gewest en de gemeenschap samen) wordt vanaf de BO 2022 als een uitgave begroot. De Algemene Toelichting bij de BO 2024 bevat een omstandige uiteenzetting van het toegewezen gedeelte van de PB.

De totaliteit van de supra vermelde ontvangsten bedraagt 3.567.221 duizend euro in 2025. Tegen 2028 is dit bedrag toegenomen tot 3.978.271 duizend euro. De toename wordt verklaard door twee factoren. Enerzijds kennen de drie componenten een normaal aangroei patroon zoals voorzien in de BFW; anderzijds zorgt ook de afbouw van het overgangsmechanisme vanaf 2025 voor een positieve evolutie. Het bedrag van het overgangsmechanisme is immers negatief en bedraagt tot en met 2024 jaarlijks -321.557 duizend euro. Vanaf 2025 wordt het overgangsmechanisme lineair afgebouwd over een periode van tien jaar. In 2028 bedraagt het overgangsmechanisme -192.934 duizend euro.

2.3. Dotaties Gemeenschap

De gemeenschapsmiddelen worden in 2024 op 29.739.684 duizend euro geraamd, inclusief een negatieve afrekening aan dotaties BFW van 55.039 duizend euro. Tijdens de volgende begrotingsjaren evolueren de gemeenschapsmiddelen van 30.481.442 duizend euro in 2025 tot 33.296.096 duizend euro in 2028. Een gedetailleerd overzicht is opgenomen in Tabel 2-6.

2.3.1. Toegewezen gedeelte van de BTW

Het toegewezen gedeelte van de BTW bestaat sinds 2015 uit vier componenten: (1) de basis BTW-dotatie zoals die voor de zesde staatshervorming bestond, (2) een specifiek gedeelte van de bijkomende BTW-Lambermontmiddelen, (3) de dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld, en (4) een recurrente verhoging met 158,5 miljoen euro ter financiering van enkele overgedragen bevoegdheden. De Algemene Toelichting bij de BO 2024 bevat een omstandige uiteenzetting van deze middelen.

In 2025 worden de bedoelde middelen op 12.970.844 duizend euro geraamd. In 2028 loopt dit bedrag op tot 14.179.151 duizend euro.

2.3.2. Toegewezen gedeelte van de PB

Het toegewezen gedeelte van de PB bestaat sinds 2015 uit drie componenten: de basis PB-dotatie zoals die voor de zesde staatshervorming bestond, het restant van de bijkomende BTW-Lambermontmiddelen en een recurrente inhouding ad 356,3 miljoen euro ter sanering van de openbare financiën. In 2016 werd een bijkomende recurrente

inhouding van 356,3 miljoen euro in rekening gebracht. De Algemene Toelichting bij de BO 2024 bevat een omstandige uiteenzetting van deze middelen.

In 2025 worden de bedoelde middelen op 7.293.475 duizend euro geraamd. In 2028 loopt dit bedrag op tot 7.890.642 duizend euro.

2.3.3. Andere federale dotaties

De gemeenschappen ontvangen vanaf 2015 eveneens bijkomende toelagen voor de bijkomende bevoegdheden die hen door de zesde staats hervorming worden toegekend (gezinsbijslag, ouderenzorg, gezondheidszorg, ziekenhuisinfrastructuur (vanaf 2016), justitiehuisen en interuniversitaire attractiepolen (vanaf 2018)). Voor de Vlaamse Gemeenschap worden de bijkomende middelen in 2025 op 10.079.608 duizend euro geraamd. Nadien stijgen de bijkomende toelagen door naar 11.134.626 duizend euro in 2028.

De inhoudingen die de FOD Financiën doorvoert inzake ziekenhuisinfrastructuur (inhouding op toelage ziekenhuisinfrastructuur) worden in de Vlaamse begroting als een uitgave begroot, en niet als een minderontvangst. Aangezien de Vlaamse Gemeenschap vanaf 2019 zelf instaat voor het administratief beheer van de gezinsbijslag, geschiedt er hiervoor geen inhouding meer door de FOD Financiën (artikel 68quinquies van de BFW).

Tot slot wordt ook het gemeenschapsdeel van het overgangsmechanisme onder deze categorie van ontvangsten gerapporteerd. Tot en met 2024 bedraagt het overgangsmechanisme jaarlijks 152.795 duizend euro. Vanaf 2025 wordt het overgangsmechanisme lineair afgebouwd over een periode van tien jaar. In 2028 bedraagt het overgangsmechanisme bijgevolg 91.677 duizend euro.

2.4. Samenvattend overzicht: gewestelijke opcentiemen en gewest- en gemeenschapsmiddelen BFW

Tabel 2-6 toont de middelen die op basis van de BFW in de periode 2023 tot en met 2028 mogen verwacht worden. De cijfers in deze tabel zijn afgeronde bedragen op dotatieniveau. Ten opzichte van de bedragen in Tabel 2-2 kunnen er daardoor afrondingsverschillen voorkomen.

Globaal gesteld nemen de middelen inzake de bruto aanvullende belasting op de PB en het toegewezen gedeelte van de PB en de BTW toe van 42,5 miljard euro in 2023 naar 49,1 miljard euro in 2028.

Tabel 2-6: Bruto aanvullende belasting op de PB en Toegewezen Gedeelte van de PB en de BTW (in duizend euro)⁵

	BA 2023	BO 2024 Algemene Toelichting	MJR 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028
Bruto aanvullende belasting op de PB	9.573.667	9.966.220	10.639.530	11.018.609	11.424.900	11.841.199
Voorafnames op federale PB	3.614.754	3.774.755	3.856.622	3.960.515	4.065.342	4.171.205
<i>middelen diverse bevoegdheden</i>	617.468	646.760	660.294	677.355	694.857	712.811
<i>middelen arbeidsmarktbeleid</i>	1.554.807	1.622.611	1.658.058	1.703.101	1.748.400	1.794.002
<i>middelen fiscale uitgaven</i>	1.442.479	1.505.384	1.538.270	1.580.059	1.622.085	1.664.392
Mechanisme nationale solidariteit	0	0	0	0	0	0
Overgangsmechanisme	-321.557	-321.557	-289.401	-257.245	-225.090	-192.934
Correcte financiering Brusselse instellingen						
Responsabiliseringsbijdrage pensioenen						
Subtotaal middelen Vlaams Gewest	12.866.865	13.419.418	14.206.751	14.721.879	15.265.152	15.819.470
Afrekening over het jaar t-1	134.192	-13.159				
Totale middelen Vlaams Gewest	13.001.057	13.406.259	14.206.751	14.721.879	15.265.152	15.819.470
Voorafnames op BTW	12.087.572	12.677.812	12.970.844	13.313.663	13.731.677	14.179.151
Voorafnames op federale PB	6.836.945	7.136.905	7.293.475	7.490.851	7.690.023	7.890.642
Dotaties overgehevelde bevoegdheden inzake	9.376.178	9.827.211	10.079.608	10.410.102	10.743.265	11.134.626
<i>kinderbijslagen</i>	4.860.673	5.086.368	5.166.448	5.280.030	5.389.564	5.491.096
<i>kost administratief beheer gezinsbijslag (-)</i>	-	-	-	-	-	-
<i>ouderenzorg</i>	3.299.387	3.463.259	3.604.931	3.783.958	3.968.603	4.218.379
<i>diverse gezondheidszorgen en hulp aan personen</i>	641.042	673.264	689.213	708.966	729.286	750.153
<i>ziekenhuizen (vanaf bj 2016)</i>	470.861	494.527	506.224	520.719	535.628	550.937
<i>inhouding voor investeringen ziekenhuisinfrastructuur (vanaf bj 2016)</i>	-	-	-	-	-	-
<i>justitiehuizen</i>	81.909	86.293	88.650	91.509	94.460	97.507
<i>interuniversitaire attractiepolen (vanaf bj 2018)</i>	22.306	23.500	24.142	24.920	25.724	26.554

⁵ Een uitgebreide toelichting aangaande de middelenvoorziening van Gewesten en Gemeenschappen na de zesde staatshervorming kan geraadpleegd worden via volgende weblink: [De financiële middelenvoorziening voor Gemeenschappen en Gewesten na de zesde staatshervorming - Fin \(vlaanderen.be\)](https://www.vlaanderen.be/financiële-middelenvoorziening-voor-gemeenschappen-en-gewesten-na-de-zesde-staatshervorming)

	BA 2023	BO 2024 Algemene Toelichting	MJR 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028
Overgangsmechanisme	152.795	152.795	137.515	122.236	106.956	91.677
Overgangsmechanisme - herrekening 2018	0	0	0	0	0	0
Responsabiliseringsbijdrage pensioenen						
Subtotaal middelen Vlaamse Gemeenschap	28.453.490	29.794.723	30.481.442	31.336.853	32.271.922	33.296.096
Afrekening over het jaar t-1	1.043.089	-55.039				
Totale middelen Vlaamse Gemeenschap	29.496.579	29.739.684	30.481.442	31.336.853	32.271.922	33.296.096
Vlaams Gewest + Vlaamse Gemeenschap	42.497.636	43.145.944	44.688.193	46.058.732	47.537.074	49.115.566

Bron: departement FB

2.5. Specifieke dotaties vanwege de federale overheid

Tabel 2-7 toont de geraamde middelen met betrekking tot de (overige) specifieke dotaties vanwege de federale overheid voor de periode 2023-2028. De Algemene Toelichting bij de BO 2024 bevat een omstandige uiteenzetting van deze middelen.

De bijkomende toelagen die de gemeenschappen vanaf 2015 ontvangen voor de bijkomende bevoegdheden die hen door de zesde staatshervorming worden toegekend (gezinsbijslag, ouderenzorg, gezondheidszorg, ziekenhuisinfrastructuur (vanaf 2016), justitiehuizen en interuniversitaire attractiepolen (vanaf 2018)), worden onder paragraaf 2.3. vermeld.

Tabel 2-7: Specifieke dotaties vanwege de federale overheid (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024 Algemene Toelichting	MJR 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028
Buitenlandse studenten	47.023	48.904	49.546	50.438	51.346	52.270
Overname verkeersbelastingen	18.876	19.631	19.889	20.247	20.611	20.982
Dotatie Nationale Plantentuin	9.269	9.765	10.031	10.355	10.689	11.034
Overname registratie- en erfbelastingen	30.682	31.909	32.328	32.910	33.502	34.105
Compensatie dode hand	1.069	1.086	1.086	1.086	1.086	1.086
Overname spelen en weddenschappen, aut ontspanningstoestellen en openingsbelasting	9.530	9.912	10.042	10.223	10.407	10.594
Subtotaal dotaties vanwege federale overheid	116.449	121.207	122.922	125.258	127.641	130.071
Afrekening over het jaar t-1	4.135	-110				
Totaal dotaties vanwege federale overheid	120.584	121.096	122.922	125.258	127.641	130.071

Bron: departement FB

2.6. Gewestelijke belastingen

De ramingen van de gewestelijke belastingen voor de begrotingsjaren 2024 en volgende zijn gebaseerd op de geactualiseerde inflatievooruitzichten van het Federaal Planbureau van 3 oktober 2023, op de parameters van de Economische Begroting van 7 september 2023 (behalve voor inflatie) en op de parameters van de Economische Vooruitzichten van het Federaal Planbureau van 15 juni 2023.

Ingevolge de gestegen rente is de activiteit op de vastgoedmarkt sterk afgenomen. De verwachting is dat de activiteit op de vastgoedmarkt geleidelijk zal herstellen. In voorliggende meerjarenraming wordt rekening gehouden met een herstel naar normale volumes tegen 2026. Concreet wordt uitgegaan van een jaar op jaar groei van het aantal transacties van 10% in 2025 en 2026. Na 2026 groeit het aantal transacties met 2% per jaar. Wat betreft de evolutie van de verkoopprijzen wordt rekening gehouden met een gemiddelde groei van 3,7% per jaar. Dat is gelijk aan de gemiddelde groei over de periode 2015-2024.

Ook bij het hypotheekrecht wordt teruggekeerd naar normale volumes tegen 2026. Er wordt rekening gehouden met een toename van 15% van het aantal hypotheekakten in 2025 en 2026. Nadien wordt het aantal akten constant gehouden. Het gemiddelde recht evolueert in functie van de inflatie (CPI).

De ontvangsten uit het verdeelrecht en de schenkbelasting evolueren in functie van de inflatie (CPI).

De ontvangsten uit erfbelasting evolueren in functie van de inflatie (CPI). Daarnaast wordt rekening gehouden met 0,4% groei van de ontvangsten per jaar omwille van een toename van het aantal overlijdens.

De ontvangsten uit de onroerende voorheffing worden onder constant beleid geïndexeerd. Daarnaast wordt rekening gehouden met een groei van het KI met 0,6% per jaar.

De ontvangsten uit de jaarlijkse verkeersbelasting evolueren in functie van de inflatie (CPI). Er wordt geen groei van het wagenpark verondersteld. De vergroening van het wagenpark wordt verondersteld een negatief effect te hebben op de ontvangsten van -2,8% per jaar.

De ontvangsten uit de belasting op inverkeerstelling worden jaarlijks geïndexeerd (CPI). De index wordt toegepast op 40% van de ontvangsten aangezien in de tariefformule enkel de luchtcomponent wordt geïndexeerd. Er wordt geen effect van de vergroening op het gemiddelde tarief verwacht. De assumptie is dat de jaarlijkse verhoging van de CO₂-factor in het tarief het effect van de vergroening zal compenseren. Er wordt rekening gehouden met een daling van het aantal belastbare inverkeerstellingen met 1% per jaar.

Onder constant beleid kan de toename van de ontvangsten uit de kilometerheffing verklaard worden door de jaarlijkse indexering van de tarieven, een toename van de afgelegde kilometers en de vergroening van het vrachtwagenpark (relatief meer euronorm 6 vrachtwagens). Er wordt verondersteld dat het aantal kilometers toeneemt in functie van het BBP. Het vergroeningseffect bedraagt -0,4% per jaar.

De ontvangsten uit spelen en weddenschappen nemen over de periode 2024-2028 toe met 1,8% per jaar.

De ontvangsten uit automatische ontspanningstoestellen evolueren in functie van de inflatie (CPI).

Tabel 2-8: Gewestelijke belastingen bij constant beleid (in duizend euro)

	REA 2022	BA 2023	BO 2024 Algemene Toelichting	MJR 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028
Verkooprecht	2.532.974	2.455.154	2.419.993	2.757.591	3.145.585	3.327.211	3.519.324
Verdeelrecht	80.248	88.520	84.494	86.015	87.563	89.139	90.744
Recht op hypotheekvestiging	166.035	152.117	136.225	159.479	186.702	190.062	193.483
Schenkbelasting	463.613	479.202	444.501	452.123	460.262	468.546	476.980
Erfbelasting excl. Fiscale regularisaties	1.585.659	1.693.122	1.759.449	1.791.931	1.831.483	1.871.907	1.913.224
Erfbelasting fiscale regularisaties	4.511	0	0	0	0	0	0
Onroerende voorheffing	299.220	318.270	335.950	351.057	359.520	368.187	377.064
Verkeersbelasting	1.113.978	1.171.458	1.183.759	1.191.233	1.188.422	1.185.617	1.182.819
Belasting op inverkeerstelling	221.165	248.969	257.634	257.859	257.137	256.417	255.699
Eurovignet	3	0	0	0	0	0	0
Kilometerheffing	556.552	583.631	719.995	746.719	768.141	790.165	812.809
Spelen en weddenschappen	61.965	63.934	65.692	66.874	68.078	69.304	70.551
Automatische ontspanningstoestellen	21.533	23.783	24.158	25.011	25.461	25.919	26.386
Openingsbelasting	153	0	0	0	0	0	0
Totaal	7.107.608	7.278.160	7.431.850	7.885.893	8.378.353	8.642.476	8.919.083

Bron: VlabeI

2.7. Toegewezen ontvangsten

Aan een begrotingsfonds toegewezen of geaffecteerde ontvangsten - die niet als opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen kunnen bestempeld worden - zijn ontvangsten die voorbehouden worden voor het dekken van bepaalde, decretaal omschreven uitgaven. De raming van de toegewezen ontvangsten evolueert van 825,8 miljoen euro in 2024 over 817,0 miljoen euro in 2025 naar 757,3 miljoen euro in 2028.

De evolutie van de toegewezen ontvangsten in de periode 2024-2028 wordt vooral verklaard door de evolutie van de ontvangsten van het Vlaams Klimaatfonds, het Energiefonds en het Verkeersveiligheidsfonds.

In de voorliggende meerjarenraming evolueren de ESR-ontvangsten van het Vlaams Klimaatfonds van 369,1 miljoen euro in 2024 over 366,1 miljoen euro in 2025 naar 237,8 miljoen euro in 2028. In die raming wordt er uitgegaan van een gemiddelde CO₂-prijs op de ETS-markt van 80,0 euro per ton en van een toenemend veilingvolume tot en met kalenderjaar 2026. Nadien wordt er een daling van de veilingvolumes verwacht. De voorliggende raming gaat bovendien uit van een continuering van het intra Belgisch akkoord 2021-2022 aangaande de verdeling van de veilingopbrengsten van emissierechten (burden sharing). De raming van de inkomsten van het Vlaams Klimaatfonds is onderhevig aan een grote mate van onzekerheid. De ontvangsten van het Vlaamse Klimaatfonds zijn hierbij afhankelijk van twee parameters: het totaal aantal geveilde emissierechten voor rekening van Vlaanderen en de marktprijs per emissierecht. Deze parameters worden beïnvloed door onder meer geopolitieke onzekerheden, macro-economische tendensen en beleidsmaatregelen (zowel op nationaal als internationaal niveau).

De ontvangsten van het Energiefonds, dat in hoofdzaak gefinancierd wordt via de energieheffing en de supercapregeling, evolueren van 165,9 miljoen euro in 2024 over 168,7 miljoen euro in 2025 naar 187,0 miljoen euro in 2028. De jaarlijkse toename komt overeen met de indexering van de energieheffing en een hogere ontvangst ingevolge handhaving renovatieverplichtingen residentiële gebouwen in 2028.

De ontvangsten van het Verkeersveiligheidsfonds bestaan uit afdrachten, exploitatieoverschotten en verkeersboetes. De raming van de verkeersboetes is afgestemd op de raming door de FOD Financiën van 22 september 2023. De ontvangsten van het Verkeersveiligheidsfonds nemen toe van 35,1 miljoen euro in 2025 over 51,5 miljoen euro in 2026 en 64,9 miljoen euro in 2027 naar 79,0 miljoen euro in 2028. De evolutie van de ontvangsten wordt volledig verklaard door de toename van de verkeersboetes. De raming van de afdrachten en exploitatie-overschotten wordt immers constant gehouden op respectievelijk 7,7 en 10,0 miljoen euro.

2.8. Andere ontvangsten, Lotto-middelen en ontvangsten DAB's

Andere ontvangsten

De andere ontvangsten zijn niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten die niet kunnen worden bestempeld als enerzijds opbrengsten uit kredietverleningen of deelnemingen, of anderzijds dotaties van instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren. De raming van de andere ontvangsten (exclusief Lotto-middelen, exclusief ontvangsten van de DAB's) evolueert van 1.179,2 miljoen euro in 2024 over 911,5 miljoen euro in 2025 naar 871,1 miljoen euro in 2028.

De eenmalige ontvangsten in 2024 van 144,2 miljoen euro uit diverse vastgoestransacties en van 30,9 miljoen euro in het kader van de investeringen in weginfrastructuur vallen vanaf 2025 weg.

De evolutie van de andere ontvangsten wordt verder verklaard door de verwachte rente-ontvangsten en dividenden, de verwachte Europese ontvangsten in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht (RRF), de verwachte BAR-ontvangsten en de verwachte ontvangsten inzake REPowerEU.

De rente-ontvangsten en dividenden evolueren van 213,9 miljoen euro in 2024 over 289,0 miljoen euro in 2025 naar 367,9 miljoen euro in 2026. In 2027 en 2028 bedragen ze respectievelijk 448,6 en 512,4 miljoen euro.

De Europese ontvangsten in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht evolueren van 355,1 miljoen euro in 2024 over 185,3 miljoen euro in 2025 naar 162,2 miljoen euro in 2026.

De ontvangsten uit de Brexit Adjustment Reserve (BAR) bedragen bij de BO 2024 1,1 miljoen euro. Vanaf 2025 worden er geen BAR-ontvangsten meer verwacht. Zowel de raming van de Europese RRF-ontvangsten, als de raming van de BAR-ontvangsten is gebaseerd op geactualiseerde vereffeningskalenders op de finale VAK-uitvoeringsgegevens 2022. Er werd hierbij gecorrigeerd voor de afwijkingen die werden vastgesteld naar aanleiding van de bevraging in het kader van de schriftelijke vraag nr. 396 van 23 mei 2023⁶ (zie Algemene Toelichting bij de BO 2024, Bijlage 6).

De ontvangsten inzake REPowerEU evolueren van 75,4 miljoen euro in 2024 over 79,6 miljoen euro in 2025 naar 51,8 miljoen euro in 2026.

Lottomiddelen

Volgens artikel 62bis van de BFW krijgt elke gemeenschap een bepaald percentage van de te verdelen winst van de Nationale Loterij toegewezen. De federale ministerraad dient hiertoe de uitkeerbare winst te bepalen. Over de periode 2024-2028 wordt de raming van de Lotto-middelen constant gehouden op 34,6 miljoen euro. Deze raming is gebaseerd op het definitief verdelingsplan van het dienstjaar 2022.

Ontvangsten DAB's

Tot slot worden de ESR-ontvangsten van de Diensten met Afzonderlijk Beheer (DAB) in meerjarig perspectief constant gehouden op het niveau van BO 2024. Vanaf 2024 wordt het Vlaams Infrastructuurfonds (VIF) opgeheven en worden de ontvangsten van het VIF geïncorporeerd in de ministeriebegrotingen (entiteiten MB0, MC0 en MD0).

Tabel 2-9: DAB's (in duizend euro)

	BD	REA 2022	BA 2023	BO 2024 Algemene Toelichting	MJR 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028
VIF	M	81.671	84.069	0	0	0	0	0
Loodswezen	M	103.797	101.427	105.513	105.513	105.513	105.513	105.513
MINA	Q	175.583	143.832	153.128	153.128	153.128	153.128	153.128
Andere DAB's	X	19.469	30.015	27.568	27.568	27.568	27.568	27.568
Totaal		380.520	359.343	286.209	286.209	286.209	286.209	286.209

⁶ <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1971760>

2.9. Te consolideren rechtspersonen

Tabel 2-10 geeft een overzicht van de ESR-ontvangsten van de Vlaamse instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren. Instellingen met aanzienlijke bedragen aan eigen ontvangsten worden hier apart vermeld.

Tabel 2-10: Te consolideren instellingen (in duizend euro)

	BD	REA 2022	BA 2023	BO 2024 Algemene Toelichting	MJR 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028
VIB	E	66.037	63.405	69.593	69.593	69.593	69.593	69.593
VITO	E	82.709	101.869	101.869	101.869	101.869	101.869	101.869
PMV Groep	E	66.901	52.889	53.997	53.997	53.997	53.997	53.997
Scholen van Morgen	F	125.780	137.694	129.463	130.320	130.927	131.531	131.531
Hogescholen en Universiteiten	F	1.520.926	1.467.607	1.530.692	1.530.692	1.530.692	1.530.692	1.530.692
Opgroeien Regie	G	252.338	277.650	310.883	310.883	310.883	310.883	310.883
VSB	G	300.418	298.164	317.149	323.016	328.483	334.517	343.965
VRT	H	212.641	210.225	207.168	203.428	199.458	199.458	199.458
VDAB	J	122.660	138.711	143.158	143.158	143.158	143.158	143.158
VVM - De Lijn	M	204.709	213.524	243.551	243.551	243.551	243.551	243.551
BAM	M	105.403	52.396	52.930	53.140	50.205	50.205	50.205
Tunnel Liefkenshoek	M	75.330	82.112	82.537	82.537	82.537	82.537	82.537
De Vlaamse Waterweg	M	126.101	112.041	104.584	101.484	101.484	101.484	101.484
De Werkvennootschap	M	21.613	123.896	151.734	151.734	151.734	151.734	151.734
VEB	Q	962.741	577.847	922.792	922.792	922.792	922.792	922.792
VWF	Q	78.048	160.936	178.594	155.583	165.851	165.851	188.622
VMSW	Q	255.956	222.670	248.925	257.714	275.200	292.056	305.706
Andere rechtspersonen	X	657.525	573.635	580.305	579.151	579.247	590.739	579.759
Totaal		5.237.836	4.867.271	5.429.924	5.414.642	5.441.661	5.476.647	5.511.537

Bron: departement FB

In de voorliggende meerjarenraming worden de ESR-ontvangsten van de meeste instellingen op het niveau van de BO 2024 gehouden. Voor deze instellingen kan verwezen worden naar de Algemene Toelichting bij de BO 2024. Voor Scholen van Morgen, VSB, VRT, BAM, De Vlaamse Waterweg, VWF en VMSW wordt van dit principe afgeweken en wordt er een geactualiseerde raming van de ESR-ontvangsten ter beschikking gesteld.

Bij de rechtspersoon **Scholen van Morgen** stijgen de geraamde ontvangsten de komende jaren. Ten opzichte van de BO 2024 nemen de ontvangsten tegen 2028 toe met 2,0 miljoen euro tot 131,5 miljoen euro. De ESR-aanrekenbare ontvangsten van Scholen van Morgen bestaan volledig uit de beschikbaarheidsvergoedingen die worden betaald door de aanvragende scholen.

De ESR-ontvangsten van **VSB** evolueren van 317,1 miljoen euro bij de BO 2024 naar 344,0 miljoen euro in 2028. De ontvangsten uit zorgpremies zullen in begrotingsjaar 2028 met 26,8 miljoen euro stijgen ten opzichte van begrotingsjaar 2024. Dit is het gevolg van een toename in het aantal bijdrageplichtigen en een stijging van de zorgpremie per bijdrageplichtige.

De evolutie van de ESR-ontvangsten van **VRT** in meerjarig perspectief reflecteert de ontvangsten die resulteren uit de gefaseerde validering van de gronden in het kader van het nieuwbouw-project. De bedoelde evolutie is gebaseerd op de financiële planning van 17 april 2023.

De ESR-ontvangsten van **BAM** dalen tegen 2028 naar 50,2 miljoen euro of -2,7 miljoen euro ten opzichte van BO 2024. Dit is voornamelijk het gevolg van volgende bewegingen:

- Een daling van de concessievergoeding van Tunnel Liefkenshoek: -1,9 miljoen euro;
- Een daling van de rente-ontvangsten tot 0: -0,9 miljoen euro.

De ESR-ontvangsten van **De Vlaamse Waterweg** dalen vanaf 2025 naar 101,5 miljoen euro. De daling met 3,1 miljoen euro wordt verklaard door het wegvallen van een eenmalige ontvangst uit vastgoedtransacties.

Het **VWF** kent bijzondere sociale leningen toe aan particulieren voor de aankoop, de renovatie of verbouwing van een woning of appartement. De **VMSW** kent op haar beurt leningen met rentetussenkomst toe aan de sociale huisvestingsmaatschappijen voor de aankoop, renovatie of realisatie van sociale woningen. Op deze leningen realiseren beide instellingen rente-inkomsten die tegen het begrotingsjaar 2028 toenemen met respectievelijk 40,7 miljoen euro (VWF) en 65,5 miljoen euro (VMSW) ten opzichte van de BO 2024. Bij het VWF valt vanaf 2025 de eenmalige ontvangst uit 2024 van 29,5 miljoen euro uit de verkoop van het huurhulpvermogen weg.

3. DE UITGAVENBEGROTING BIJ CONSTANT BELEID

3.1. Inleiding

Bij constant beleid worden de uitgangshypothesen voor de gehanteerde kostendrijvers en budgettaire engagementen onverkort doorgetrokken naar de volgende jaren. De indexatie van de uitgavenbegroting en de indexatieparameters hebben een belangrijke impact op de evolutie van de uitgavenbegroting bij constant of ongewijzigd beleid. In de volgende rubrieken wordt er ingezoomd op beide evoluties bij ongewijzigd beleid.

3.2. Bespreking bij constant beleid

3.2.1. Indexatie inzake huidige bevoegdheden

Tabel 3-1 toont de diverse indexparameters die in voorliggende meerjarenraming worden gehanteerd.

Tabel 3-1: Indexparameters

	2024			2025	2026	2027	2028
Verwachte evolutie gezondheidsindex	4,3%			1,8%	1,8%	1,8%	1,8%
Overschrijding spilindex	Sep/23	Feb/24	Jun/24	Okt/25	Dec/26	-	Maa/28
Aanpassing sociale uitkeringen	Okt/23	Maa/24	Jul/24	Nov/25	Jan/27	-	Apr/28
Aanpassing lonen	Nov/23	Apr/24	Aug/24	Dec/25	Feb/27	-	Mei/28
Index loon buiten provisie	4,3%			1,8%	1,8%	1,8%	1,8%
Index werking	-			1,8%	1,8%	1,8%	1,8%

Bij de BO 2024 is rekening gehouden met de inflatievooruitzichten van het Federaal Planbureau van 5 september 2023. Begin oktober werden geactualiseerde vooruitzichten gepubliceerd. Die actualisatie is wat de overschrijdingen van de spilindex betreft in de voorliggende meerjarenraming verwerkt. De ramingen vanaf begrotingsjaar 2025 houden dus rekening met die actualisatie van het Planbureau.

Tabel 3-2 toont de cumulatieve toename van de vastleggingskredieten t.o.v. de BO 2024 als gevolg van indexatie bij ongewijzigd beleid. Er wordt vertrokken van de situatie waarbij de kredieten die bij de BO 2024 worden voorzien op de indexprovisie, toegewezen worden aan de betrokken beleidsdomeinen. Anders gezegd: onderstaand effect per beleidsdomein is de cumulatieve evolutie t.o.v. de BO 2024 wanneer de indexprovisie BO 2024 verdeeld wordt over de verschillende beleidsdomeinen⁷.

Globaal genomen stijgen de vastleggingskredieten tegen 2028 met 2,9 miljard euro ten opzichte van de BO 2024 als gevolg van inflatie.

Tabel 3-2: Cumulatief effect indexatie op de vastleggingskredieten (in duizend euro)

Beleidsdomein	2025	2026	2027	2028
Hogere entiteiten	685	1.421	2.119	2.767
Financiën en Begroting	20.600	41.813	62.568	86.819
Economie, Wetenschap en Innovatie	38.216	77.422	116.879	156.502
Onderwijs en Vorming	281.469	569.228	843.528	1.100.242
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	187.044	382.901	584.944	761.838

⁷ De verdeling van de indexprovisie BO 2024 kan worden geraadpleegd in de bijlage bij de Algemene Toelichting BO 2024.

Beleidsdomein	2025	2026	2027	2028
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	20.881	42.658	64.398	85.231
Werk en Sociale Economie	99.771	188.090	288.417	372.575
Landbouw en Visserij	3.241	6.608	9.942	13.225
Mobiliteit en Openbare Werken	37.884	75.854	114.981	152.376
Omgeving	18.355	37.358	56.258	74.967
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	16.750	33.616	50.087	66.020
TOTAAL	724.897	1.456.968	2.194.121	2.872.563

3.2.2. *Toelichting per beleidsdomein: andere kostendrijvers of budgettaire engagements*

Hierna volgt een toelichting per beleidsdomein van de belangrijkste evoluties bij constant beleid (exclusief indexatie). De analyse vertrekt in principe van de vastleggingskredieten. In de mate dat de vereffeningskredieten merkbaar afwijkend evolueren wordt dit expliciet vermeld. De vergelijking met het begrotingsjaar 2024 gebeurt op basis van de BO 2024 zoals ingediend in het Vlaams Parlement.

3.2.2.1. *Financiën en Begroting*

De budgettaire effecten van de verwachte overschrijdingen van de spilindex in de periode 2024-2028 worden vanaf 2025 voorzien op de functionele begrotingsartikelen. De indexprovisie wordt dus vanaf 2024 op 0 gezet voor het aandeel van de kredieten die voorzien zijn voor de verwachte overschrijdingen van de spilindex in 2024 en verdeeld over de van toepassing zijnde beleidsdomeinen, wat een daling betekent van 741,2 miljoen euro VAK en 736,5 miljoen euro VEK bij het beleidsdomein Financiën en Begroting ten opzichte van de BO 2024. De kredieten van het beleidsdomein Financiën en Begroting zijn echter ook onderhevig aan de evolutie van de gezondheidsindex, waardoor van de verdeelde kredieten 2,2 miljoen euro terug bij het beleidsdomein Financiën en Begroting terecht komt.

Voor de bijdrage aan de pool der parastatalen (verwachte groei van de bijdragevoet met 1,5%-punt per jaar vanaf 2025 impliceert een bijdragevoet van 54% in 2025 oplopend naar 58,5% in 2028) wordt tegen 2028 een meerkost verwacht van 20,9 miljoen euro ten opzichte van de BO 2024.

Er wordt in een jaarlijks cumulatieve kredietverhoging van 6,4 miljoen euro voorzien voor het ondervangen van de budgettaire effecten van de vergrijzing van het ambtenarenkorps, de zgn. weddedrift. Tegen 2028 betekent dit een recurrente meerkost van 26,4 miljoen euro.

Het vereffeningskrediet ten bedrage van 821 miljoen euro in 2024 ter financiering van het relanceplan Vlaamse Veerkracht daalt de volgende jaren. De laatste vereffeningen, ten belope van 407,8 miljoen euro, worden voorzien in 2026.

In uitvoering van het Vlaamse luik van het REPowerEU-hoofdstuk binnen het aangepast plan voor Herstel en Veerkracht (CB0-1CBG2AN-PR), wordt een vereffening geraamd van 75,4 miljoen euro in 2024, 79,6 miljoen euro in 2025 en 51,8 miljoen euro in 2026.

In het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof-regeling, worden middelen voorzien ter ondersteuning van het plan. Hiertoe werd in 2022 een bedrag van 326 miljoen euro VAK uitgetrokken. In overeenstemming met de conceptnota PAS (VR 2022 2302

MED.0068/2) worden de nodige vereffeningskredieten voorzien om de verplichtingen te honoreren evoluerend van 63 miljoen euro in 2024 en een laatste schijf van 50 miljoen euro in 2025.

De in 2024 éénmalig ingeschreven 26 miljoen euro ter ondersteuning van de stopzettingsregeling varkens wordt geschrapt vanaf 2025.

Daarnaast wordt een vanaf 2025 een nieuwe provisie ingeschreven van 200 miljoen euro oplopend naar 324 miljoen euro in 2028.

De fiscale uitgaven met betrekking tot de eigen woning (o.a. woonbonus en bouwsparen), renovatieovereenkomsten, monumenten en sociale verhuur evolueren van 1.150,5 miljoen euro bij de BO 2024 over 1.051,2 miljoen euro in 2025 en 944,1 miljoen euro in 2026 naar 835,9 miljoen euro in 2027 en 735,2 miljoen euro in 2028 (federale ramingen van 22 september 2023).

De raming van de woongerelateerde fiscale uitgaven voor het aanslagjaar 2024 vertrekt van de realisaties van de FOD Financiën voor het aanslagjaar 2022. De raming voor de periode 2025-2028 gaat uit van een daling van de fiscale uitgaven voor de eigen woning. Deze daling is te verklaren door de verdere afbouw van de oude systemen (het bouwsparen, de Vlaamse woonbonus 2005-2014, het lange termijnsparen en de belastingvermindering voor intresten). Ook de Vlaamse woonbonus voor leningen vanaf 2015 kent een dalend verloop. De raming van de geïntegreerde woonbonus wordt constant gehouden tot en met aanslagjaar 2026; vanaf aanslagjaar 2027 valt de impact van de 10-jarige verhoging weg en treedt in de raming een daling op. De Vlaamse woonbonus voor leningen vanaf 2015 en de geïntegreerde woonbonus vormen samen de gewestelijke woonbonus.

Vanaf 2025 (afloop van huidige regeerperiode) worden de verdere opstappen inzake het uitdoven van de woonbonus als maatregel bij de regeringsformatie onder de noemer van het constant beleid gerapporteerd.

De fiscale uitgaven met betrekking tot de diensten- en wijkwerkcheques evolueren van 153,8 miljoen euro bij de BO 2024 over 162,0 miljoen euro in 2025 en 168,2 miljoen euro in 2026 naar 173,7 miljoen euro in 2027 en 179,3 miljoen euro in 2028 (federale ramingen van 22 september 2023). De raming van de werkgerelateerde fiscale uitgaven voor het aanslagjaar 2024 vertrekt van de realisaties van de FOD Financiën voor het aanslagjaar 2022. De fiscale uitgaven voor de periode 2025-2028 evolueren in functie van de verwachte evolutie van het totale inkomen van de particulieren. Vanaf 2025 (afloop van huidige regeerperiode) worden de verdere opstappen inzake de verlaagde fiscale aftrek voor diensten- en wijkwerkcheques als maatregel bij de regeringsformatie onder de noemer van het constant beleid gerapporteerd.

Zowel voor de woongerelateerde als de werkgerelateerde fiscale uitgaven wordt, vertrekkende van het bekomen resultaat per aanslagjaar en naar analogie met de raming van de bruto-opcentiemen, het aanrekenbare bedrag bekomen door toepassing van de voorschottenmethode.

De responsabiliseringsbijdrage neemt over de periode 2024-2028 toe van 461,0 miljoen euro bij de BO 2024 tot 866,9 miljoen euro in 2028 (inclusief het indexatie-effect). De voorliggende raming is het resultaat van enerzijds de toename van de onderliggende statutaire weddenmassa van 8.660,3 miljoen euro in 2023 (begrotingsjaar 2024) naar 9.784,9 miljoen euro in 2027 (begrotingsjaar 2028), onder meer door indexatie, en anderzijds de in de BFW voorziene toename van het bijdragepercentage van 5,316% voor het begrotingsjaar 2024 naar 8,860% voor het begrotingsjaar 2028. Vanaf begrotingsjaar 2029 blijft het bijdragepercentage constant op 8,860%.

De rentekredieten (incl. uitgifteverschillen) nemen fors toe van 701,46 miljoen euro in 2024 tot 1.387,84 miljoen euro in 2028.

Voor nieuwe financieringen op lange termijn voor de resterende maanden van 2023 wordt in 2024 159,56 miljoen euro toerekenbare rente voorzien. Ook de volgende jaren blijven de financieringsnoden hoog. In 2028 wordt er voor nieuwe financieringen op lange termijn 1.030,42 miljoen euro rente ingeschreven of een stijging met 728,97 miljoen euro. Hiervan is 155,66 miljoen euro bestemd voor nieuwe financieringen op lange termijn voor de resterende maanden van 2023. De rest van deze rentekost (874,76 miljoen euro) dient voor de financiering van:

- VMSW en VWF binnen de sociale huisvestingssector (308,16 miljoen euro),
- de begrotingstekorten (196,57 miljoen euro),
- Lantis voor het oosterweelproject (150,72 miljoen euro),
- herfinanciering van bestaande EMTN-leningen die op eindvervaldag komen in de periode 2024-2028 (100,88 miljoen euro),
- de esr-8 uitgaven (48,17 miljoen euro),
- de kaseffecten van niet-esr aanrekenbare uitgaven (44,17 miljoen euro),
- het Plan voor Herstel en Veerkracht (16,41 miljoen euro),
- School Invest (9,68 miljoen euro)

Voor financieringen op korte termijn via het BCP-programma en via de zichtrekening neemt de toerekenbare rente af van 60,2 miljoen euro in 2024 tot 44,2 miljoen euro in 2028.

Voor de bestaande LT-leningen (incl. uitgifteverschillen) wordt de toerekenbare rente in 2024 geraamd op 335,8 miljoen euro. Tegen 2028 daalt de toerekenbare rente hiervoor tot 308,8 miljoen euro wat een daling is met 27,0 miljoen euro. Het grootste gedeelte hiervan is bestemd voor de EMTN-leningen (273,5 miljoen euro in 2028).

De gemeenten die uiterlijk op 31 december 2023 een gezamenlijk voorstel tot samenvoeging per 1 januari 2025 indienen bij de Vlaamse Regering kunnen genieten van een overname van een deel van hun schulden door de Vlaamse overheid. Afhankelijk van het inwonersaantal van de gemeenten zal de Vlaamse overheid tussen de 200 euro en de 500 euro per inwoner overnemen op 30 september 2024. Er zijn al 13 fusietrajecten principieel beslist op de verschillende gemeenteraden van de betreffende gemeenten. Op basis van het inwonersaantal van deze 13 fusies wordt in 2024 éénmalig een bedrag van 273,2 miljoen euro ingeschreven in 2024 als over te nemen schuld van deze gemeenten. Daarbovenop wordt volgens de eerste ruwe schattingen 4 miljoen euro aan toerekenbare rente voorzien voor de over te nemen leningen in het laatste kwartaal van 2024. In 2028 wordt de toerekenbare rente daarvoor geraamd op 4,5 miljoen euro.

Tot slot worden de kosten op het rente-artikel in 2028 op 4,8 miljoen euro geraamd wat een daling is met 1,9 miljoen euro ten opzichte van 2024. Deze daling is het gevolg van lagere uitgiftekosten. De andere kosten blijven min of meer constant.

Onder constant beleid kan de kost van de jobbonus geraamd worden op 124,5 miljoen euro in 2025 en verder dalend naar 93,1 miljoen euro in 2028. Om meer mensen aan de slag te krijgen wordt de Vlaamse jobbonus versterkt. De jaarlijkse bonus wordt opgetrokken van 600 naar 700 euro voor werknemers met de laagste wedde. Daarnaast wordt de doelgroep uitgebreid door het optrekken van de loongrenzen (zie infra voor de bijkomende kredieten i.k.v. deze beleidsimpuls).

Op basis van een door Viapass aangeleverde raming dalen de uitgaven voor de kilometerheffing met 2 miljoen euro in 2025 om dan weer geleidelijk aan te stijgen met 0,7 miljoen euro in 2028 ten opzichte van de BO 2024. De evolutie van de uitgaven wordt hoofdzakelijk gedreven door de voorziene vervangingsinvesteringen van de on board units.

Voor de compensaties aan gemeenten en provincies, voor de gedeerde inkomsten ingevolge de vrijstelling van de onroerende voorheffing (O.V.) voor het kadastraal inkomen (K.I.) ingevolge de vermindering van de O.V. voor energiezuinige woningen en gebouwen, is bij de BO 2024 een budget beschikbaar van 34,2 miljoen euro. Het te compenseren bedrag begint vanaf 2025 stelselmatig te dalen. Tegen 2028 zal bij ongewijzigd beleid een budget van 23,5 miljoen euro nodig zijn.

3.2.2.2. Economie, Wetenschap en Innovatie

De ESR-VAK van het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (FIO) evolueren van 953,0 miljoen euro bij de BO 2024 over 911,7 miljoen euro in 2025 en 909,3 miljoen euro in 2026 naar 906,8 miljoen euro in 2027 en 904,3 miljoen euro in 2028. De VAK 2024 omvatten onder meer de toegenomen uitgaven voor het bevorderen van het ondernemerschap, voor innovatieve startersteun, voor bedrijfssteun onderzoek en voor Indirect Carbon Leakage (ICL). In meerjarig perspectief wordt de evolutie van de ESR-VAK vooral verklaard door de uitgaven voor ICL. De uitgaven voor ICL hebben een recurrent karakter. In de voorliggende meerjarenraming wordt er uitgegaan van een gemiddelde CO₂-prijs op de ETS-markt van 80,0 euro per ton en een afname van de output / het elektriciteitsverbruik vanaf 2025. Er wordt tevens rekening gehouden met de jaarlijkse reductie van de benchmark. De VEK zijn afgestemd op de vereffeningskalender van het constant beleid.

De vastleggingskredieten bij het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) fluctueren doorheen de jaren als gevolg van meerjarige vastleggingen (vb. Odysseusprogramma loopt vijfjaarlijks en het EoS-programma vierjaarlijks). In 2025 en 2026 nemen de vastleggingsuitgaven sterk toe t.o.v. 2024, waarbij de stijging het sterkste is in 2026 (+75,5 miljoen euro). Vanaf 2027 zullen de vastleggingskredieten dalen ten opzichte van 2024.

Het belangrijkste is dat het vereffeningskrediet dat hier uit voortvloeit de afgesproken langetermijn limiet niet overschrijdt. Zo mag de langetermijn VEK vanaf deze begrotingsronde gemiddeld 436,7 miljoen euro bedragen. Wanneer we de begrotingsjaren 2024-2028 beschouwen, kan vastgesteld worden dat FWO hier nog steeds aan voldoet.

In 2024 eindigt de jaarlijks voorziene 5 miljoen euro vastleggingskredieten voor de renovatie van de Plantentuin Meise.

Daarnaast is er in het integratiegroeipad voor het hoger onderwijs tegen 2025 nog 9,9 miljoen euro extra voorzien vanuit het beleidsdomein EW1.

3.2.2.3. Onderwijs en Vorming

De verwachte loonuitgaven voor het onderwijzend personeel nemen tegen 2028 toe met 250,8 miljoen euro (exclusief indexatie). De grootste toename situeert zich op de lonen voor het secundair onderwijs, waar de geraamde uitgaven stijgen met 191,1 miljoen euro tegen 2028. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van de verwachte evolutie van de leerlingenaantallen. Volgens de huidige prognoses blijven de leerlingenaantallen in het secundair onderwijs de komende jaren namelijk toenemen.

In het basisonderwijs is de situatie omgekeerd en wordt er de komende jaren een lichte daling van de leerlingenaantallen verwacht. Deze evolutie, samen met het effect van de toename van de gemiddelde anciënniteit, zorgen ervoor dat de verwachte uitgaven tegen 2028 dalen met 47,3 miljoen euro.

In het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs stijgen de verwachte loonuitgaven met respectievelijk 72,6 miljoen euro en 31,0 miljoen euro.

Bovenstaande groeipaden zijn geraamd bij ongewijzigd beleid. Bij de begrotingsonderhandelingen BO 2024 zijn er nog keuzes gemaakt die een invloed hebben op dit groeipad.

De evolutie van de leerlingenaantallen in het basis- en secundair onderwijs heeft ook invloed op de werkingsmiddelen voor het leerplichtonderwijs. Bij ongewijzigd beleid wordt er tegen 2028 een daling verwacht voor het basisonderwijs met 5,6 miljoen euro, terwijl de stijging van de leerlingen in het secundair onderwijs een geraamde toename van de werkingskredieten met 6,9 miljoen euro tot gevolg heeft.

De werkingsmiddelen voor het volwassenenonderwijs nemen tegen 2028 af met 3,0 miljoen euro.

De basisfinanciering voor het hoger onderwijs vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming neemt bij ongewijzigd beleid en exclusief indexatie tegen 2028 toe met 142,2 miljoen euro.

- Het gaat ten eerste om een toename met 137,6 miljoen euro ten gevolge van het gekende kliksysteem op de financiering hoger onderwijs, waarbij er de volgende jaren nog jaarlijks een klik wordt verwacht op het variabele onderwijsdeel voor de professionele bachelors, het variabele onderwijsdeel voor academische opleidingen aan de universiteiten en ten gevolge van dit laatste ook het variabel onderzoeksdeel voor de universiteiten (om de 45/55-verhouding te respecteren).
- Daarnaast neemt de enveloppe voor het hoger onderwijs vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming nog toe met 4,6 miljoen euro voor de resterende opstappen die in de codex hoger onderwijs voorzien zijn voor het integratiegroeipad van het hoger onderwijs⁸.

Voor de studiefinanciering in het hoger onderwijs wordt bij ongewijzigd beleid een stijging van de uitgaven verwacht tegen 2028 met 24,2 miljoen euro.

Bij het Agentschap voor Overheidsdiensten zijn in 2023 en 2024 nog vereffeningskredieten voorzien in het kader van de ontwikkeling van het vernieuwde elektronisch personeelsdossier. Deze vallen vanaf 2025 weg. Het gaat om een daling van de vereffeningskredieten met 4 miljoen euro.

Wat betreft de investeringen in scholenbouw convergeren enerzijds de vereffeningskredieten van het Gemeenschapsonderwijs GO! en het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) bij ongewijzigd beleid in de richting van de reguliere vastleggingskredieten. Bij het GO! dalen de verwachte vereffeningen vanaf 2025 en liggen tegen 2028 4,8 miljoen euro lager dan het niveau van de BO 2024. Gelijkaardig dalen de verwachte vereffeningen bij AGION tegen 2028 met 67,4 miljoen euro.

Bovenstaande bewegingen zijn echter samen te zien met de investeringsmiddelen voor schoolinfrastructuur die nog voorzien zijn bij het Departement Onderwijs en Vorming. Deze middelen worden jaarlijks herverdeeld naar GO! en AGION op basis van de noden en zijn dan ook oorzaak van bijkomende behoeften aan vereffeningskredieten bij beide instellingen. De vereffeningskredieten voor deze middelen kennen jaarlijkse opstappen en nemen tegen 2028 bij ongewijzigd beleid toe met 89,1 miljoen euro.

⁸ Vanuit het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie is er bovendien ook nog een opstap in het kader van het integratiegroeipad voorzien. Het gaat om 9,9 miljoen euro.

Bij het GO! evolueert de intering op het ESR-saldo van 2,5 miljoen euro bij de BO 2024 naar een ESR-saldo-intering van 3,2 miljoen euro in 2028. De ESR-vastleggingsuitgaven nemen vanaf 2025 toe met 0,8 miljoen euro, door het wegvallen van saldo-opbouw.

Bij de rechtspersoon Scholen van Morgen stijgen de ESR-uitgaven de komende jaren naar schatting recurrent met 1,2 miljoen euro ten opzichte van BO 2024.

3.2.2.4. *Welzijn, Volksgezondheid en Gezin*

Bij de BO 2024 werd er nog 5 miljoen euro voorzien op het provisie-artikel (GB0-1GBF2JA-PR) voor "de uitgaven in het preventief gezondheidsbeleid naar aanleiding van COVID-19". Vanaf 2025 valt dit provisioneel krediet volledig weg.

In 2028 nemen de uitgaven in het kader van impulseo (GB0-1GDF2KB-WT) toe met 4,2 miljoen euro ten opzichte van de BO 2024. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van de aangroei van het aantal huisartsen aan gemiddeld 2% per jaar.

Vanaf 2025 stijgt het groeipad van het urencontingent gezinszorg opnieuw van 0,5% naar een jaarlijkse stijging van 2,5%. Dit leidt tot een verhoging van de kredieten gezinszorg (GB0-1GHF2TH-WT) met 84,4 miljoen euro in 2028 ten opzichte van het begrotingsjaar 2024. Bij de begrotingsonderhandelingen van de BO 2024 heeft de Vlaamse Regering beslist om in te grijpen op bovenstaande groeipad. Het effect hiervan wordt besproken in het hoofdstuk begrotingsmaatregelen en nieuw beleid.

Binnen de Vlaamse Sociale Bescherming (GB0-1GHF2TX-IS) stijgt het budget voor de tegemoetkomingen mobiliteitshulpmiddelen in 2028 met 13,6 miljoen euro ten opzichte van het begrotingsjaar 2024. Deze raming houdt rekening met een jaarlijks groeipercentage van 3,5%.

Nog binnen de Vlaamse Sociale Bescherming (GB0-1GHF2TX-IS) raamt men dat de uitgaven met betrekking tot het zorgbudget voor de zwaar zorgbehoevenden met 28,8 miljoen euro zullen toenemen in begrotingsjaar 2028 ten opzichte van begrotingsjaar 2024. Bij deze raming wordt rekening gehouden met de aangroei van het aantal woonegelegenheden in de woonzorgcentra en een stijgingspercentage in de mantel- en thuiszorg die evolueert van 1,5% in 2024 naar 1,88% in 2028.

In overeenstemming met de erkenningskalender voor de woonegelegenheden in de woonzorgcentra en de centra voor kortverblijf, wordt het krediet ter financiering van de woonzorgcentra (GB0-1GHF2TX-IS) jaarlijks opgetrokken, wat tegen 2028 een stijging van het budget met 60,3 miljoen euro betekent ten opzichte van begrotingsjaar 2024. Hierbij wordt uitgegaan van een bezettingsgraad van 93,54%.

Daarnaast nemen de uitgaven in de ouderenzorg in 2028 toe met 36 miljoen euro ten opzichte van begrotingsjaar 2024 omwille van de toename van de zorgzwaarte binnen de woonzorgcentra.

Het budget voor de centra voor dagvoorziening stijgt met 6,8 miljoen euro in 2028 ten opzichte van 2024. De jaarlijkse aangroei wordt bepaald o.b.v. de extra 98 bijkomende erkenningen exclusief de omzettingsskalender en de extra bijkomende erkenningen uit de omzettingsskalender.

Ter compensatie van de weddedrift wordt geraamd dat er in begrotingsjaar 2028 ten opzichte van begrotingsjaar 2024 meer kredieten benodigd zullen zijn bij Opgroeien Regie (+11,1 miljoen euro). De meerkosten ten gevolge van de weddedrift manifesteren zich in relatief gelijke stappen.

Nog binnen Opgroeien Regie wordt de jaarlijkse opstap in het kader van de pleegplaatsingen, internaten-psiatrie en specifieke acties geraamd op 8,7 miljoen euro. De krediettoename als gevolg van deze kostendrijvers wordt geraamd op 34,9 miljoen euro in 2028 ten opzichte van 2024. De vereffeningskredieten voor de investeringen in de jeugdhulpvoorzieningen dalen met 11,3 miljoen euro.

Voor het Groeipakket werd binnen de diensten van Opgroeien Regie een meerjarenraming opgesteld op basis van ramingen van het aantal rechthebbenden en de indexverwachtingen van het Planbureau. De kostendrijvers geven aanleiding tot een meerkost van 451,5 miljoen euro in 2028 ten opzichte van 2024.

Bij het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) stijgen de vereffeningskredieten binnen de klassieke financiering cumulatief tegen 2028 met 4,9 miljoen euro ten opzichte van 2024. De vereffeningsverplichtingen komen in 2025 op kruissnelheid om daarna terug te dalen. Bijkomend wordt de machtiging voor klassieke financiering toenemend omgezet in forfaitaire subsidiëring voor investeringen in de infrastructuur van voorzieningen voor onder andere residentiële ouderenzorg en personen met een handicap. In tegenstelling tot de klassieke financiering (waar het vereffeningseffect zich over meerdere begrotingsjaren spreidt) zijn vastleggings- en vereffeningskredieten hier gelijk aan elkaar. Dit leidt in 2028 tot een bijkomend benodigd vereffeningskrediet van 16,6 miljoen euro.

De voorziene ESR-aanrekenbare uitgaven in het kader van de ziekenhuisfinanciering nemen tegen 2028 toe met 58,3 miljoen euro (excl. index). Dit is het netto-effect van enerzijds het forfaitair systeem (strategisch en instandhoudingsforfait) en anderzijds de onderdelen A1 en A3 uit het KB Budget Financiële Middelen (BFM). De kredietevoluties voor elk van deze onderdelen is de volgende:

- Voor het strategisch forfait (excl. index) ligt in de periode 2025 – 2028 het jaarlijkse kredietniveau in 2028 ongeveer 40 miljoen euro hoger dan in 2024 door de opstart van nieuwe strategische forfaits.
- De implementatie van het instandhoudingsforfait (excl. index) doet de kredieten tegen 2028 cumulatief stijgen met 54,5 miljoen euro. Deze evolutie hangt nauw samen met de uitstroom uit het BFM.
- Ten gevolge van geraamde reguliere wijzigingen binnen dat BFM wordt in meerjarig perspectief tegen 2028 een afname van de ESR-aanrekenbare uitgaven van 13,1 miljoen euro geraamd. De dalende ESR-impact is hoofdzakelijk het gevolg van dalende intrestlasten en de verdere uitrol van de toestelfinanciering naar het instandhoudingsforfait.
- Ten slotte daalt binnen de alternatieve financiering van VIPA gedurende de periode 2024 – 2028 de ESR-aanrekenbare component in de constante gebruikstoelage met 21,8 miljoen euro. Bij de niet ESR-aanrekenbare kapitaalcomponent vindt een tegengestelde beweging plaats.

3.2.2.5. *Cultuur, Jeugd, Sport en Media*

De raming van de pensioenverplichtingen van de statutaire VRT-ambtenaren is gebaseerd op een analyse van het departement CJM, na input van VRT. De pensioenverplichtingen worden in 2024 op 83,8 miljoen euro geraamd (inclusief 0,2 miljoen euro begrafenisvergoeding). In meerjarig perspectief is de budgettaire impact van de pensioenverplichtingen afgestemd op het verwachte verloop van de pensioneringen bij de VRT. De geraamde meerkost bedraagt 0,1 miljoen euro in 2025 en loopt op tot 1,0 miljoen euro in 2028.

De voorliggende meerjarenraming is met betrekking tot de VRT gebaseerd op de beheersovereenkomst 2021-2025 en, inzake de nieuwbouw, op de financiële planning van 17 april 2023.

Met betrekking tot de financiering van de pensioenverplichtingen van de VRT-statutairen houdt de meerjarenraming rekening met een stijgende trend van de werkgeversbijdrage die door de VRT aan het departement CJM wordt betaald. De werkgeversbijdrage bedraagt 10,8 miljoen euro in 2024 en loopt op tot 12,0 miljoen euro in 2028.

Zoals supra gesteld is de impact van de nieuwbouw gebaseerd op het financieel plan van 17 april 2023. In 2025 nemen de uitgaven voor de nieuwbouw, inclusief de minderuitgaven voor de investeringen business as usual, met 33,7 miljoen euro toe ten opzichte van de BO 2024. Vanaf 2026 zijn inzake de nieuwbouw de belangrijkste investeringsuitgaven achter de rug en wordt er bovendien vanaf 2027 inzake de werkingsuitgaven een besparing verwacht; ten opzichte van de BO 2024 dalen de nieuwbouwwitgaven dan met 51,9 miljoen euro in 2026, 103,9 miljoen euro in 2027 en 99,9 miljoen euro in 2028.

Tot slot wordt vermeld dat in de voorliggende meerjarenraming van VRT, naast de indexatie in 2024, ook rekening gehouden wordt met het besparingstraject dat bij de formatie werd afgesproken en dat vanaf 2024 op kruissnelheid komt. Na 2024 volgen er geen opstappen meer.

Mede op basis van voorgaande elementen evolueren de ESR-VAK van VRT van 577,8 miljoen euro in 2024 over 602,8 en 516,3 miljoen euro in respectievelijk 2025 en 2026 naar 464,2 en 468,0 miljoen euro in respectievelijk 2027 en 2028.

Bij Sport Vlaanderen nemen de vereffeningskredieten tegen 2028 af met 6,5 miljoen euro t.o.v. het begrotingsjaar 2024.

3.2.2.6. *Werk en Sociale Economie*

De uitgaven voor dienstencheques (JB0-1JDB2EA-WT) stijgen met 135,3 miljoen euro over de periode 2024-2028.

De uitgaven voor het doelgroepenbeleid – een korting op de RSZ-bijdragen van laaggeschoolde jongeren en oudere werknemers – (JB0-1JDB2CA-WT) nemen tegen 2028 af met 57,5 miljoen euro. Die daling komt voort uit volgende bewegingen:

- een daling van de uitgaven voor jongere doelgroepwerknemers met 7,7 miljoen euro;
- een daling van de uitgaven voor oudere doelgroepwerknemers met 49,8 miljoen euro.

Dit zijn de opstappen t.o.v. 2024 bij constant beleid. Bij BO 2024 werd beslist door de Vlaamse Regering om de doelgroepverminderingen voor jongeren en oudere werknemers, te laten uitdoven. De impact hiervan werd opgenomen onder het hoofdstuk Begrotingsmaatregelen en nieuw beleid (zie verder).

Over de periode 2024-2028 zullen de uitgaven voor loopbaanonderbreking (JB0-1JDB2EC-WT en JB0-1JDB2ED-WT) dalen met 11,6 miljoen euro. Het aantal werknemers in de publieke sector onder het federale stelsel van loopbaanonderbreking neemt namelijk gestaag af sinds het stelsel in uitdoof ging in 2016.

De uitgaven voor het Vlaams Zorgkrediet (JB0-1JDB2EC-WT en JB0-1JDB2ED-WT) stijgen met 4,7 miljoen euro over de periode 2024-2028. Die maatregel werd opgericht ter

vervanging van het federale stelsel van loopbaanonderbreking (zie eerder). Het bereik van die maatregel is gericht door het invoeren van motieven van zorg of opleiding.

De uitgaven voor de aanmoedigingspremie Landingsbanen (JB0-1JDB2EE-WT) stijgen met 2,9 miljoen euro over de periode 2024-2028.

Op 1 juli 2023 ging de nieuwe maatregel Individueel Maatwerk (IMW) van start. De maatregelen Lokale Diensteneconomie (LDE), Sociale Inschakelingseconomie (SINE), Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP) en maatwerkafdelingen (MWA) worden geïntegreerd in die nieuwe maatregel. Het budget voor IMW is samengesteld uit de kredieten van de aflopende maatregelen, echter zonder de daarop toegepaste index. Stelselmatig zullen de uitgaven voor die uitdovende maatregelen dalen en zal de nieuwe maatregel IMW op kruissnelheid komen.

Individueel maatwerk bestaat uit een begeleidingspremie (JB0-1JEB2HF-WT) enerzijds en een loonpremie (JB0-1JEB2HG-WT) anderzijds. Die loonpremie is een quasi verderzetting van de maatregel VOP (JB0-1JDB2CB-WT). Naarmate dat de VOP uitdooft, zal de IMW loonpremie toenemen.

De uitgaven voor VOP (JB0-1JDB2CB-WT) dalen over de periode 2024-2028 met 49,6% of 58,8 miljoen euro. De uitgaven voor de loonpremie IMW (JB0-1JEB2HG-WT) stijgen over dezelfde periode eveneens met 49,6% of 56,0 miljoen euro. Het budget voor de begeleidingspremie en de wisselwerking voor de budgetten LDE en SINE blijven over de periode 2024-2028 constant, exclusief de nieuwe instroom voor de begeleidingspremie.

3.2.2.7. Landbouw en Visserij

Vanaf BO 2024 wordt er 40 miljoen euro voorzien in het kader van de programmatische aanpak van stikstof (PAS). In 2028 stijgt dat bedrag tot 45 miljoen euro.

3.2.2.8. Mobiliteit en Openbare Werken

De VAK in het Verkeersveiligheidsfonds stijgen tegen 2028 met 30 miljoen euro. Deze stijgende evolutie is samen te zien met een verwachte stijging in de ontvangsten uit verkeersboetes.

De ESR-VAK van de LOM Vlaanderen dalen tegen 2028 met 17,2 miljoen euro ten opzichte van de BO 2024. In 2024 worden immers significante eenmalige investeringen uitgevoerd op de luchthavens in Antwerpen en Oostende.

De ESR-VAK van VVM De Lijn stijgen tegen 2028 met 14 miljoen euro. Enerzijds is er een stijging van 48,7 miljoen euro door het actualiseren van de parameters in de indexeringsmechanismen voor brandstoffen (+14,6 miljoen euro), exploitanten (+27,7 miljoen euro) en leerlingenvervoer (+6,4 miljoen euro). Anderzijds leidt de uitvoering van het openbaredienstencontract ook tot efficiëntiewinsten die aanleiding geven tot een daling met 32 miljoen euro. Bij de brandstoffen is er rekening gehouden met een vergroening van de vloot. Hierdoor is er een volumestijging voorzien voor het verbruik van elektriciteit en een volumedaling voor het verbruik van fossiele brandstoffen in de meerjarenraming.

De ESR-VAK van Lantis dalen tegen 2028 met 2,5 miljoen euro ten opzichte van de BO 2024. De belangrijkste evoluties betreffen niet-Oosterweelgebonden uitgaven (-2,6 miljoen euro) en in beperktere mate de voorbereidende werken (+1,1 miljoen euro), en uitgaven voor o.a. belastingen (-1 miljoen euro). Een nuancering hierbij is dat er tweemaal 250 miljoen euro VAK wordt opgenomen in respectievelijk 2025 en 2027 in kader van de

leefbaarheidsprojecten Rechteroever. De ESR-VEK nemen tegen 2028 toe met 144,3 miljoen euro. Hier valt een onderscheid te maken tussen de hoofdwerken (+65,4 miljoen euro), de voorbereidende werken (-17,5 miljoen euro), uitgaven in kader van leefbaarheidsprojecten (+100 miljoen euro), de andere niet-Oosterweelgebonden uitgaven (-2,6 miljoen euro) en uitgaven voor o.a. belastingen (-1 miljoen euro).

De ESR-VEK van De Vlaamse Waterweg dalen tegen 2028 met 75,4 miljoen euro op basis van de vereffeningskalender op de reguliere investeringen.

De ESR-VEK van De Werkvennootschap dalen tegen 2028 met 96,4 miljoen euro op basis van de vereffeningskalender op de reguliere investeringen. Rekening houdend met de hoge opstoot aan vastleggingskredieten in de laatste begrotingsjaren is het mogelijk dat er bijkomende vereffeningskredieten worden ingeschreven de komende jaren.

De verwachte VEK-uitgaven bij het Agentschap Wegen en Verkeer dalen met 15,6 miljoen euro tegen 2028.

Op de overige investeringskredieten, die in het verleden voorzien waren bij DAB VIF maar ondertussen bij het Departement MOW zijn ingekanteld, nemen de verwachte VEK-uitgaven tegen 2028 toe met 73,4 miljoen euro.

De VEK-uitgaven nemen ook nog toe met 13 miljoen euro ten gevolge van een verschuiving van de vereffening van een subsidie die initieel in 2024 voorzien was.

De verwachte realisatie van de Nieuwe Sluis Terneuzen draagt bij tot een daling van de ESR-VAK en -VEK met 33,7 miljoen euro tegen 2028.

3.2.2.9. *Omgeving*

Het energiefonds wordt in hoofdzaak gefinancierd door de energieheffing. Na aftrek van de uitgaven voor een hele reeks andere verplichtingen gefinancierd met deze energieheffing (o.a. groene warmte, windturbines, zonnepanelen, energieopslag, micro-WKK, VREG-toelage, ...) kan het resterende saldo ingezet worden voor de betaling van vergoedingen aan netbeheerders in het kader van hun openbaredienstverplichtingen (voor de afbouw van het historisch certificatenoverschot en de tempering van de energiefactuur). De uitgaven volgen in principe hetzelfde verloop als de ontvangsten.

De toekenning van de retroactieve investeringspremie voor zonnepanelen en warmtepompen gebeurt in de periode van 2021 tot 2026. Vanaf 2022 worden de uitgaven voor zonnepanelen deels vanuit algemene middelen, deels vanuit het energiefonds betaald. De kosten schommelen doorheen de tijd en liggen in 2024 rond de 23 miljoen euro. In 2025 wordt een stijging verwacht naar 193 miljoen euro waarna de uitgaven terug halveren in 2026 en vervolgens wegvallen.

De toekenning van de EPC-labelpremies en de premie voor doe-het-zelf-isolatie van dak of zoldervloer vallen weg in de loop van 2024. De kosten schommelen doorheen de tijd en liggen in 2024 rond de 21 miljoen euro. De uitgaven voor deze premies (op begrotingsartikel QE0-1QEE4KG-WT) vallen weg vanaf 2026.

Voor het klimaatfonds vertaalt de evolutie van de ontvangsten zich ook naar de uitgaven.

- Vooreerst worden de afspraken in het kader van Indirect Carbon Leakage (ICL, begroot op QE0-1QHE2IY-IS) verdergezet. Deze ICL-uitgaven worden uitbetaald door het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (FIO) en het jaar erop vergoed vanuit het Klimaatfonds. Rekening houdend met de evolutie van de CO₂-prijis

resulteert dit in een stijgende kost van 158,8 miljoen euro in 2024 (ICL-uitgave FIO in 2023 aan CO2-prijs van 2022) tot 229,7 miljoen euro in 2028 (ICL-uitgave FIO in 2027 aan CO2-prijs van 2026).

- De klimaatmiddelen worden ook ingezet voor de spijziging van het Bouwshiftfonds (QE0-1QHE2IH-IS). Met uitzondering voor de jaren 2024 en 2025 gaat het telkens om 100,0 miljoen euro VAK per jaar. Het VEK stijgt van 33,3 miljoen euro in 2024 tot 100,0 miljoen euro de jaren nadien.
- In 2024 bedroeg de bijdrage aan internationale klimaatfinanciering 18,5 miljoen euro. Dit moet gezien worden als een minimum bijdrage voor de jaren nadien, afhankelijk van wat er precies wordt afgesproken in het kader van de burden sharing.
- De dalende inkomsten en diverse voorafnames zoals ICL, Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) en Bouwshiftfonds maken dat de vrije beleidsruimte daalt.

Het BRV-fonds werd in 2023 opgericht. Een financieel meerjarenprogramma voor de uitvoering van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) wordt hiermee dus mogelijk gemaakt. Een eerste concrete stap hierin is de operationalisering van het zogenaamde Lokaal Bouwshiftfonds, dat de minister voor Omgeving en Natuur samen met de minister bevoegd voor binnenlands bestuur beheert. Hiermee voorziet de Vlaamse regering de lokale besturen van een belangrijke financiële incentive voor de uitvoering van de bouwshift-opgave.

Er wordt elk jaar binnen het BRV-fonds een budget ter beschikking gesteld van 100,0 miljoen euro VAK voor uitbetaling van planschadedossiers.

Dit budget staat in 2024 voor 95,0 miljoen euro voorzien op het BRV-artikel QBZ-3QCE2NH-IS, een interne stroom richting het Agentschap Binnenlands Bestuur en het Bouwshiftfonds Lokale overheden. De uitbetalingen van planschadedossiers richting lokale overheden via het Bouwshiftfonds verlopen finaal via de Landcommissies en de VLM-begroting (met toelage vanuit het Agentschap Binnenlands Bestuur).

Het restbedrag van 5,0 miljoen euro is voorzien op BRV-artikel QBZ-3QCE2NG-WT ter financiering van de gewestelijke planschadedossiers (o.a. in signaalgebieden).

In de periode 2025-2028 blijft er jaarlijks steeds een budget van 100,0 miljoen euro VAK beschikbaar voor de hoger omschreven uitgaven, waarbij de raming is dat de effectieve planschadedossiers evolueren van 33,3 miljoen euro in 2024 naar 50,0 miljoen euro in 2025 en 100 miljoen euro vanaf 2026.

De Vlaamse regering besliste in haar regeerakkoord om de volumes BSL en FS3 op het verhoogde niveau 2019 te behouden met de toevoeging van de jaarlijkse ABEX-index. Deze verhoogde leningsmachtigingen hebben een gecumuleerd effect op de te betalen rentesubsidies die tegen het begrotingsjaar 2028 toenemen met 87,1 miljoen euro ten opzichte van het begrotingsjaar 2024.

De in 2024 ingeschreven bijkomende leningsmachtiging aan de VMSW van 100 miljoen euro en de verhoging van de leningsmachtiging van het VWF met 250 miljoen euro worden vanaf 2025 geschrapt.

Ten gevolge van de uitbreiding van de Vlaamse consolidatieperimeter en de gunstigere rentetarieven waaraan de Vlaamse Overheid kan lenen, worden de VMSW en het VWF rechtstreeks gefinancierd vanuit de Vlaamse kas. Tegen het begrotingsjaar 2028 verlagen hun rente-uitgaven op commerciële schuld hierdoor cumulatief met 25,2 miljoen euro (VMSW) en 42,9 miljoen euro (VWF) ten opzichte van het begrotingsjaar 2024. Sinds 2023

betaalt het VWF een marktconforme rente op de interne Vlaamse financiering. Deze rente-uitgaven stijgen hierdoor tot 264,3 miljoen euro in 2028 of een stijging met 186,6 miljoen euro ten opzichte van de BO 2024.

3.2.2.10. Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

In uitvoering van het decretaal voorziene groeipad van 3,5 procent nemen de kredieten van de hoofdtoelage voor het Gemeentefonds cumulatief toe met 468,5 miljoen euro tegen 2028 t.o.v. het begrotingsjaar 2024. De aanvullende toelage voor centrumsteden stijgt in diezelfde periode volgens hetzelfde groeipad met 27,5 miljoen euro, terwijl de kredieten voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie toenemen met 2,8 miljoen euro.

De kredieten voor de organisatie van verkiezingen dalen tegen 2028 met 8,7 miljoen euro VAK en 8,9 miljoen euro VEK t.o.v. het begrotingsjaar 2024. Met betrekking tot de financiering van het Vlaams Mensenrechteninstituut (VMRI) wordt een daling van 0,8 miljoen euro voorzien vanaf 2025.

Ook de compensatie aan de lokale besturen voor de verminderde Fluvius-dividenden neemt af over de periode 2024-2028. De daling evolueert van 2,3 miljoen euro in 2025 en 14,9 miljoen euro in 2026 naar 29 miljoen euro vanaf 2027.

De organisatie van Flanders Technology & Innovation (FTI) vindt om de twee jaar plaats. Er wordt in de oneven jaren telkens 12 miljoen euro VAK voorzien bij Buitenlandse Zaken. Dat wil zeggen dat het VAK voor de organisatie van FTI in 2025, en 2027 12 miljoen euro zal bedragen (SA0-1SEA2BG-WT). Het VEK zal gespreid worden. Uitgaande van een gelijklopend vereffeningsritme, zal er in 2025 9,9 miljoen euro VEK voorzien worden, wat neerkomt op een opstap van 7,8 miljoen euro t.o.v. de kredieten voorzien bij BO24. Deze opstap zal zich in 2027 herhalen.

Het Belpairegebouw is het nieuwe kantoorgebouw in de Noordwijk te Brussel ter vervanging van de gebouwen Arenberg, Ellips, Ferraris, Zenith en Trierstraat. Het VAK en VEK dat betrekking heeft op het Belpairegebouw kennen bij ongewijzigd beleid en exclusief indexatie enkele bewegingen t.o.v. de kredieten voorzien bij BO 2024.

In 2025 zal er nog een eenmalige toename plaatsvinden op het artikel voor vastgoedbeheer (SH0-1SKA2PB-WT) voor kosten verbonden met de wederinstaatstelling van de huidige gebouwen. De opstap t.o.v. de BO 2024 bedraagt 1,1 miljoen euro VAK/VEK. In het jaar nadien zullen de uitgaven voor de wederinstaatstelling wegvallen. Dit leidt tot een afstap van 1,6 miljoen euro VAK/VEK vanaf 2026.

Vanaf 2025 zullen de eenmalige kosten voor de inrichtende werken van het nieuwe gebouw wegvallen. Dit leidt tot een daling van 2,7 miljoen euro VAK/VEK op begrotingsartikel voor bouwprojecten (SH0-1SKA2PA-WT).

Aangaande de recurrente kosten wordt er in 2025 nog een opstap van 1 miljoen euro VAK/VEK verwacht op het artikel voor vastgoedbeheer (SH0-1SKA2PB-WT) voor het nieuwe gebouw. Op datzelfde begrotingsartikel zal er een significante daling plaatsvinden van 26,2 miljoen euro VAK/VEK door het wegvallen van de kosten voor de huidige gebouwen.

Daarnaast zullen ook de kredieten voor uitbating gebouwen, onderhoud gebouwen en logistiek (SH0-1SKA2QA-WT) dalen met 2,3 miljoen euro VAK en 1,8 miljoen euro VEK vanaf 2025 ingevolge het wegvallen van de kosten voor de huidige gebouwen. De kredieten voor energiekosten (SH0-1SKA2QC-WT) zullen omwille van dezelfde reden afnemen vanaf 2025 met 1,9 miljoen euro VAK en VEK.

In het kader van het project hybride werken worden enkele opstappen verwacht in de komende jaren. De kredieten voor bouwprojecten (SH0-1SKA2PA-WT en SH0-1SKA4PA-WT) zullen toenemen tot 12 miljoen euro VAK in 2027, wat een cumulatieve opstap van 9,1 miljoen euro VAK inhoudt.

Ingevolge de afronding van enkele geplande bouwprojecten, zoals het VAC Antwerpen en Mechelen, zullen de kredieten voor die bouwprojecten (SH0-1SKA2PA-WT) tegen 2027 cumulatief 5,9 miljoen euro VAK lager uitvallen dan bij BO 2024.

De vereffeningskredieten van Toerisme Vlaanderen nemen tegen begrotingsjaar 2028 af met 11,9 miljoen euro t.o.v. het begrotingsjaar 2024.

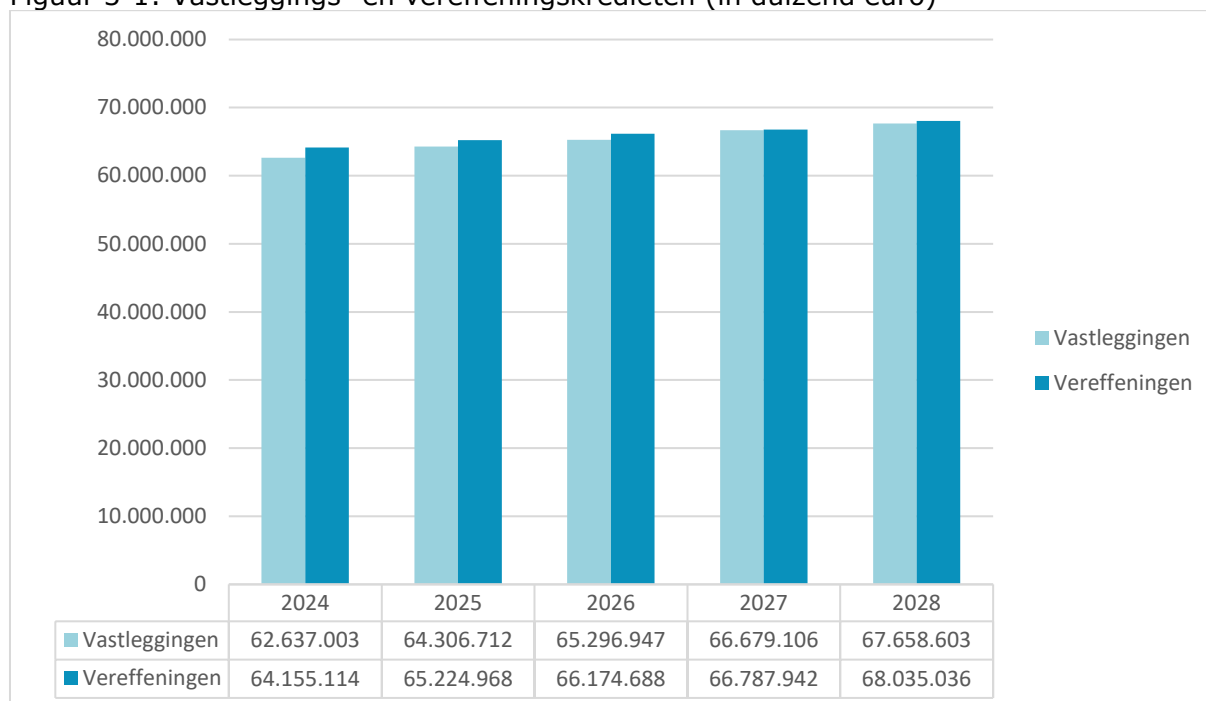
De uitgaven bij Justitie en Handhaving in het kader van het elektronisch toezicht blijven tot begrotingsjaar 2028 stabiliseren ten opzichte van begrotingsjaar 2024. In 2025 is er een gunstig prijseffect door een halvering van de kost van de elektronische enkelbanden. Dit prijseffect wordt tegen 2028 teniet gedaan door het verderzetten van de volumestijgingen.

3.2.2.11. Hogere Entiteiten

Bij de Hogere Entiteiten worden er in meerjarig perspectief naast de gebruikelijke indexaties geen significante afwijkingen van het budget bij de BO 2024 verwacht.

3.2.3. De globale evolutie van de vastleggings- en vereffeningskredieten bij constant beleid

Figuur 3-1: Vastleggings- en vereffeningskredieten (in duizend euro)

3.2.4. De geconsolideerde vastleggings- en vereffeningskredieten per beleidsdomein

In tabel 3-3, resp. 3-4 worden de vastleggings- en vereffeningskredieten per beleidsdomein bij constant beleid inzake huidige bevoegdheden weergegeven. Begrotingsjaar 2024 wordt op drie verschillende manieren weergegeven, met het oog op een transparante evolutie in meerjarig perspectief:

- De kolom 'BO 2024 Algemene Toelichting' betreffen de kredieten zoals voorzien bij de BO 2024 en te raadplegen in de Algemene Toelichting bij de BO 2024.
- De kolom 'BO 2024 constant beleid' betreffen de kredieten bij de BO 2024 exclusief de impact van de begrotingsmaatregelen en nieuwe beleidsimpulsen bij de BO 2024. Het gaat zowel om de impact van de nieuwe beslissingen genomen bij de begrotingsbesprekingen BO 2024 als de opstappen die nog voor 2024 voorzien waren bij het regeerakkoord en de begrotingsbesprekingen BO 2022 en BO 2023. In hoofdstuk 5 en 6 wordt de impact van die begrotingsmaatregelen en impulsen weergegeven en toegevoegd.
- In de kolom '2024 na verdeling index' wordt ten slotte nog rekening gehouden met de verdeling van de indexkredieten (zie paragraaf 3.2.1.).

Tabel 3-3: Vastleggingskredieten per beleidsdomein bij constant beleid (in duizend euro)

Beleidsdomein	BA 2023	BO 2024 Algemene Toelichting	BO 2024 constant beleid	2024 na verdeling index	2025	2026	2027	2028
Hogere Entiteiten	157.794	161.436	161.436	162.348	163.033	163.769	164.467	165.115
Financiën en Begroting	3.305.484	4.205.768	4.200.725	3.461.657	3.575.541	3.816.638	4.024.802	4.177.663
Economie, Wetenschappen en Innovatie	3.179.316 ⁹	2.089.552	2.335.407	2.343.229	2.330.944	2.414.601	2.325.550	2.398.679
Onderwijs en Vorming	17.850.090	18.696.930	18.559.238	18.882.658	19.331.990	19.738.428	20.097.072	20.416.381
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	16.338.707	17.029.366	16.791.004	17.039.623	17.401.006	17.817.623	18.194.707	18.544.600
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.558.435	1.684.749	1.632.060	1.646.866	1.701.826	1.637.309	1.607.211	1.632.188
Werk en Sociale Economie	4.032.144	3.957.315	4.090.529	4.189.002	4.331.731	4.385.711	4.502.905	4.632.494
Landbouw en Visserij	236.470	279.422	280.085	281.704	284.946	288.312	291.647	299.930
Mobiliteit en Openbare Werken	5.893.029	4.832.203	4.797.339	4.820.964	5.050.274	4.812.937	5.150.561	4.966.431

⁹ Inclusief 1 miljard euro geprovisioneerde kredieten voor leningen en waarborgen, die via ESR-correctie worden gecorrigeerd bij de berekening van het vorderingensaldo. Deze vallen weg vanaf 2024.

Beleidsdomein	BA 2023	BO 2024 Algemene Toelichting	BO 2024 constant beleid	2024 na verdeling index	2025	2026	2027	2028
Omgeving	3.493.057	3.840.647	3.888.080	3.895.809	4.120.945	4.091.570	4.050.466	4.028.694
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	5.855.917	5.924.440	5.901.100	5.913.142	6.014.476	6.130.049	6.269.718	6.396.429
Totaal	61.900.443	62.701.828	62.637.003	62.637.003	64.306.712	65.296.947	66.679.106	67.658.603

Tabel 3-4: Vereffeningskredieten per beleidsdomein bij constant beleid (in duizend euro)

Beleidsdomein	BA 2023	BO 2024 Algemene Toelichting	BO 2024 constant beleid	2024 na verdeling index	2025	2026	2027	2028
Hogere Entiteiten	157.794	161.436	161.436	162.348	163.033	163.769	164.467	165.115
Financiën en Begroting	4.419.923	5.177.349	5.172.306	4.437.975	4.143.235	4.278.179	4.026.759	4.179.620
Economie, Wetenschappen en Innovatie	3.147.439 ¹⁰	2.055.178	2.319.033	2.326.855	2.236.054	2.240.265	2.265.768	2.289.154
Onderwijs en Vorming	18.082.598	18.719.633	18.640.441	18.963.861	19.406.997	19.811.140	20.178.738	20.496.316
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	16.104.828	16.758.736	16.572.810	16.816.692	17.194.675	17.597.248	17.990.318	18.327.474
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	1.554.919	1.642.399	1.622.210	1.637.016	1.696.313	1.621.391	1.594.113	1.614.181
Werk en Sociale Economie	4.028.313	3.960.493	4.098.707	4.197.180	4.339.669	4.393.431	4.510.456	4.639.954
Landbouw en Visserij	229.995	235.296	235.959	237.578	239.824	242.287	244.923	252.828
Mobiliteit en Openbare Werken	5.495.000	5.579.293	5.568.429	5.592.054	5.656.817	5.645.138	5.596.474	5.654.388
Omgeving	3.571.369	3.756.106	3.813.369	3.821.098	4.095.129	4.024.941	3.925.689	3.992.525
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	5.763.807	6.000.292	5.950.414	5.962.456	6.053.224	6.156.899	6.290.236	6.423.481
Totaal	62.555.985	64.046.211	64.155.114	64.155.114	65.224.968	66.174.688	66.787.942	68.035.036

¹⁰ Inclusief 1 miljard euro geprovisioneerde kredieten voor leningen en waarborgen, die via ESR-correctie worden gecorrigeerd bij de berekening van het vorderingensaldo. Deze vallen weg vanaf 2024.

4. VORDERINGENSALDO BIJ CONSTANT BELEID

Voor de berekening van het vorderingensaldo in meerjarig perspectief wordt, zoals ook bij de jaarlijkse begrotingen het geval is, vertrokken van de geraamde begrotingskredieten zoals beschreven in voorgaande hoofdstukken. Het gaat om een evolutie van ontvangsten en uitgaven bij ongewijzigd beleid.

Vervolgens wordt rekening gehouden met de onderbenutting en worden ESR-correcties toegepast om tot het vorderingensaldo van de Vlaamse overheid te komen.

Voor begrotingsjaar 2024 wordt opnieuw de link gelegd met de Algemene Toelichting in de kolom 'BO 2024' om vervolgens ook voor dit begrotingsjaar de cijfers exclusief (opstappen van) begrotingsmaatregelen en beleidsimpulsen te tonen in de kolom 'BO 2024 constant beleid'.

Uit Tabel 4-1 blijkt dat de Vlaamse regering bij constant beleid een nominaal tekort zal optekenen van 2,7 miljard euro in 2025, 1,4 miljard euro in 2026 en 0,7 miljard euro in 2027. In 2028 zou er nog een klein tekort zijn van minder dan 50 miljoen euro.

Voor de aftoetsing van de begrotingsdoelstelling worden de hoofdwerken van de Oosterweelverbinding, het relanceplan Vlaamse Veerkracht en de ontvangsten en uitgaven voor REPowerEU gecorrigeerd: in 2025 wordt de impact daarvan geraamd op 0,9 miljard euro. De jaren nadien evolueert dat bedrag naar 0,7 miljard euro in 2028.

Tabel 4-1: Vorderingensaldo bij constant beleid 2023-2028 (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024 Algemene Toelichting	BO 2024 constant beleid	2025	2026	2027	2028
ESR ontvangsten Vlaamse Gemeenschap (1)	51.971.113	53.024.755	52.849.426	54.651.905	56.598.157	58.180.649	60.019.533
ESR ontvangsten Vlaamse rechtspersonen (2)	4.867.271	5.429.924	5.426.824	5.414.642	5.441.661	5.476.647	5.511.537
Geconsolideerde ESR ontvangsten (3=1+2)	56.838.384	58.454.679	58.276.250	60.066.547	62.039.819	63.657.296	65.531.070
Primaire ESR uitgaven Vlaamse Gemeenschap (4)	34.089.281	33.644.187	33.788.173	34.459.337	35.057.131	35.378.205	36.309.972
Primaire ESR uitgaven Vlaamse rechtspersonen (5)	27.719.255	29.438.166	29.403.083	29.581.344	29.742.210	29.875.152	30.076.733
Geconsolideerde primaire ESR uitgaven (6=5+4)	61.808.536	63.082.353	63.191.256	64.040.681	64.799.342	65.253.357	66.386.705
Geconsolideerd primair ESR-saldo (7=3-6)	-4.970.152	-4.627.674	-4.915.006	-3.974.134	-2.759.523	-1.596.061	-855.635
Onderbenutting Hogescholen en Universiteiten	223.821	218.983	218.983	218.983	218.983	218.983	218.983
Onderbenutting overige	1.428.955	1.474.634	1.474.634	1.507.149	1.523.209	1.545.092	1.571.866
Onderbenutting (8)	1.652.776	1.693.617	1.693.617	1.726.132	1.742.192	1.764.075	1.790.849
Geconsolideerd primair ESR saldo na onderbenutting (9=7+8)	-3.317.376	-2.934.057	-3.221.389	-2.248.002	-1.017.330	168.014	935.214
Rente-uitgaven (10)	747.449	963.858	963.858	1.184.288	1.375.347	1.534.586	1.648.331
Geconsolideerd ESR saldo na onderbenutting (11=9-10)	-4.064.825	-3.897.915	-4.185.247	-3.432.290	-2.392.677	-1.366.571	-713.117
Correctie FWO	422	0	0	0	0	0	0
Correctie provisie leningen ikv Oekraïne crisis	1.000.000	0	0	0	0	0	0
BTW op opgeleverde scholen DBFM Scholen van Morgen	-2.739	0	0	0	0	0	0
Schuldovername Gemeenten	0	273.163	273.163	0	0	0	0
Kapitaalsverhoging Finocas	0	-100.000	-100.000	-140.000	-30.000	0	0
ESR correcties (12)	997.683	173.163	173.163	-140.000	-30.000	0	0
Vorderingensaldo (13=11+12)	-3.067.142	-3.724.752	-4.012.084	-3.572.290	-2.422.677	-1.366.571	-713.117
Bouwkost Oosterweel	479.642	612.118	612.118	644.697	733.738	696.564	677.519
Ontvangsten relanceplan VV en REPowerEU	-511.167	-431.635	-431.635	-264.953	-213.924	0	0
Uitgaven relanceplan VV en REPowerEU	1.129.117	896.361	896.361	500.737	459.584	0	0
Correcties voor aftoetsing begrotingdoelstelling (14)	1.097.592	1.076.844	1.076.844	880.481	979.398	696.564	677.519
Saldo na correcties aftoetsing begrotingsdoelstelling (15=13+14)	-1.969.550	-2.647.908	-2.935.240	-2.691.809	-1.443.279	-670.007	-35.598

5. BEGROTINGSMAATREGELEN EN NIEUW BELEID

5.1. Inleiding

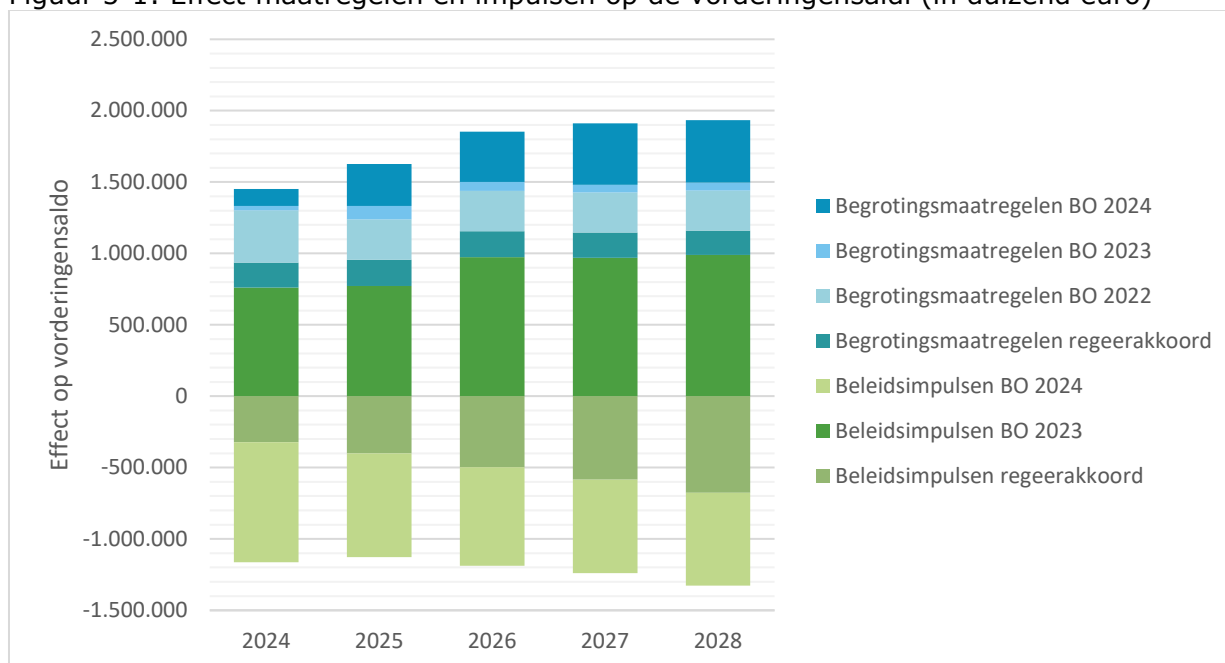
Door de evolutie van de middelen en de uitgaven bij constant beleid en rekening houdend met de begrotingsdoelstellingen, ontstaat er ofwel ruimte om impulsen te initiëren of zijn er begrotingsmaatregelen nodig om beleidskeuzes te maken. Voorliggende meerjarenraming wordt budgettair beïnvloed door de keuzes die zijn gemaakt in het regeerakkoord en de keuzes die zijn gemaakt bij de begrotingsonderhandelingen BO 2022, BO 2023 en BO 2024.

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van deze beslissingen en hun effect op het vorderingensaldo en de verschillende kredietsoorten. In tabel 5-1 en figuur 5-1 wordt gestart met een samenvatting van het effect op het vorderingensaldo van de verschillende beslissingsrondes. Nadien volgen meer gedetailleerde overzichten.

Tabel 5-1: Effect maatregelen en impulsen op de vorderingensaldi (in duizend euro)

Effect op vorderingensaldo	2024	2025	2026	2027	2028
Begrotingsmaatregelen regeerakkoord	176.118	185.889	181.995	176.945	171.640
Beleidsimpulsen regeerakkoord	-322.861	-401.260	-498.278	-583.646	-675.698
Begrotingsmaatregelen BO 2022	365.457	282.059	282.624	280.213	280.767
Begrotingsmaatregelen BO 2023	30.878	94.169	61.544	54.859	54.859
Beleidsimpulsen BO 2023	760.525	771.077	974.364	969.045	988.478
Begrotingsmaatregelen BO 2024	118.630	292.768	351.336	430.814	437.995
Beleidsimpulsen BO 2024	-841.415	-726.000	-689.253	-656.535	-651.669
Totaal	287.332	498.702	664.332	671.695	606.372

Figuur 5-1: Effect maatregelen en impulsen op de vorderingensaldi (in duizend euro)

5.2. Uitvoering regeerakkoord

5.2.1. Begrotingsmaatregelen regeerakkoord

Begrotingsmaatregelen hebben een positieve impact op het begrotingsresultaat en leiden dus tot een verbetering van het ESR-vorderingensaldo. Dat kan door hogere ontvangsten of door de lagere uitgaven.

Tabel 5-2: Overzicht begrotingsmaatregelen regeerakkoord (in duizend euro)

(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2024	2025	2026	2027	2028
Woonfiscaliteit - uitdoven woonbonus	VAK en VEK	92.527	92.527	92.527	92.527	92.527
Fiscale aftrek voor PWA- en dienstencheques van 30% naar 20%						
Afbouw gewestelijk belastingkrediet rechtspersonen	Ontvangst	1.009	1.009	1.009	1.009	1.009
Personeel Vlaamse overheid	VAK en VEK	20.804	20.804	20.804	20.804	20.804
Besparing werking apparaat Vlaamse overheid VRT - specifiek traject						
Groeipaden onderwijs (secundair onderwijs, DKO en VWO) Universiteiten – overslaan opstappen integratie (vanuit EWI) Groeipaden Welzijn (indexatie kinderbijslag, groei gezinszorg en mobiliteitshulpmiddelen)	VAK en VEK	54.729	64.500	60.606	55.556	50.251
Pedagogische begeleidingsdiensten en CLB's Wonen – aftopping op reële rentewinsten	VAK en VEK	5.129	5.129	5.129	5.129	5.129
Verhogen KM-heffing zware vracht (boven 32 ton)	Ontvangst	1.920	1.920	1.920	1.920	1.920
Effect op vorderingensaldo		176.118	185.889	181.995	176.945	171.640
(ESR-) Ontvangsten		2.929	2.929	2.929	2.929	2.929
(ESR-) Vastleggingskredieten		-173.189	-182.960	-179.066	-174.016	-168.711
(ESR-) Vereffeningskredieten		-173.189	-182.960	-179.066	-174.016	-168.711

5.2.2. Nieuwe beleidsimpulsen regeerakkoord

Nieuwe beleidsimpulsen hebben een negatieve impact op het begrotingsresultaat en leiden dus tot een verslechtering van het ESR-vorderingensaldo. Het effect op het vorderingensaldo van de resterende opstappen in uitvoering van het regeerakkoord is integraal opgenomen in tabel 5-3. In tabel 5-4 kan een meer gedetailleerd overzicht worden gevonden van de vastleggingskredieten die worden voorzien voor de extra investeringen. Het effect van deze extra investeringen is op geaggregeerd niveau ook opgenomen in tabel 5-3.

Tabel 5-3: Nieuwe beleidsimpulsen regeerakkoord (in duizend euro)

(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2024	2025	2026	2027	2028
Vlaamse Jobbonus	VAK en VEK	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000
1,65 miljard euro extra investeringen	VAK	-174.000	-162.000	-162.000	-162.000	-162.000
	VEK	-15.491	-49.909	-99.050	-133.250	-168.650
Lokale besturen: overname 50% respo-bijdrage en ondersteuning lokale besturen i.f.v. open ruimte	VAK en VEK	-58.342	-113.897	-161.774	-212.942	-269.594
Welzijn, o.a. <ul style="list-style-type: none"> • Personen met een handicap • Ouderenzorg (zorgzwaarte en betaalbaarheid) • Integrale jeugdhulp (m.i.v. jeugddelinquentie) • Kinderopvang • Geestelijke gezondheidszorg 	VAK en VEK	-121.261	-121.261	-121.261	-121.261	-121.261
Armoedebestrijding en Wonen	VAK en VEK	-789	-789	-789	-789	-789
Economie & Innovatie: groeipad O&O	VAK en VEK	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Onderwijs: <ul style="list-style-type: none"> • Versterking basisonderwijs • Lerarenpact • Financiering studierichtingen hogescholen (OBE's) 	VAK en VEK	-47.080	-47.080	-47.080	-47.080	-47.080
MOW: vervoer op maat en exploitatie De Lijn	VAK en VEK	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000

(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2024	2025	2026	2027	2028
Omgeving, o.a. 20.000 ha bijkomende natuur onder effectief natuurbeheer, 10.000 ha bijkomend bos en signaalgebieden	VAK en VEK	-5.250	-5.250	-5.250	-5.250	-5.250
Buitenland	VAK	10.282	17.391	17.391	17.391	17.391
	VEK	1.352	12.926	12.926	12.926	12.926
Kanselarij & Bestuur	VAK en VEK	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Projecten Samenleven	VAK en VEK	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Effect op vorderingensaldo		-322.861	-401.260	-498.278	-583.646	-675.698
(ESR-) Vastleggingskredieten		472.440	508.886	556.763	607.931	664.583
(ESR-) Vereffeningskredieten		322.861	401.260	498.278	583.646	675.698

Tabel 5-4: Extra investeringen – vastleggingskredieten (in duizend euro)

(in duizend euro VAK)	2024	2025	2026	2027	2028
MOW	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
Scholenbouw (incl. huursubsidies)	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
Infrastructuur voor O&O (o.a. SOC's, speerpuntclusters en hoger onderwijs)	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Culturele topinfrastructuur	34.000	22.000	22.000	22.000	22.000
Sport (bovenlokaal en topsport)	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
IT-investeringen VRD II	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Totaal extra investeringen (in VAK)	174.000	162.000	162.000	162.000	162.000

5.3. Extra maatregelen BO 2022

Bij de begrotingsonderhandelingen BO 2022 is beslist om het begrotingstekort terug te dringen. De genomen maatregelen spelen niet enkel op 2022, maar komen op kruissnelheid tegen het einde van de legislatuur. Het overzicht wordt weergegeven in tabel 5-5.

5.3.1. Begrotingsmaatregelen BO 2022

Tabel 5-5: Begrotingsmaatregelen beslist bij BO 2022 (in duizend euro)

(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2024	2025	2026	2027	2028
Wonen en Financiën en Begroting: efficiëntiewinsten VMSW/Wonen Vlaanderen	VAK en VEK	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Hervormingen arbeidsmarkt: Doelgroepkortingen	VAK en VEK	70.000	70.000	70.000	70.000	70.000
Hervormingen vastgoedmarkt:						
• Afschaffing meeneembaarheid	Ontvangst	35.500	35.500	35.500	35.500	35.500
• Afschaffing OV-voordeel nieuwbouw	VAK en VEK	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
• Afschaffing OV-voordeel nieuwbouw						
Onderwijs	VAK	8.731	8.731	8.731	8.731	8.731
	VEK	4.231	4.231	4.231	4.231	4.231
Welzijn:						
• Actualisering index basisbedragen groeipakket	VAK en VEK	34.952	35.554	36.150	36.732	37.286
• Actualisering groeipaden Welzijn						
Mobiliteit en Openbare Werken:						
• Compensatie km-heffing transportsector	VAK en VEK	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
• Vastgoedtransacties	Ontvangst	34.000	0	0	0	0
Agentschap Integratie en Inburgering	VAK en VEK	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
Lokale besturen: stadsvernieuwingsprojecten	VAK	9.041	0	0	0	0
	VEK	3.024	3.024	2.993	0	0

(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2024	2025	2026	2027	2028
Vastgoedtransacties algemeen	Ontvangst	50.000	0	0	0	0
On hold zetten opstappen regeerakkoord:	VAK en VEK	108.750	108.750	108.750	108.750	108.750
Totaal:						
Effect op vorderingensaldo		365.457	282.059	282.624	280.213	280.767
(ESR-) Ontvangsten		119.500	35.500	35.500	35.500	35.500
(ESR-) Vastleggingskredieten		-256.474	-248.035	-248.631	-249.213	-249.767
(ESR-) Vereffeningskredieten		-245.957	-246.559	-247.124	-244.713	-245.267

5.4. Extra maatregelen BO 2023

Bij de opmaak van de begroting 2023 was er de noodzaak om budgettair bij te sturen omwille van de energiecrisis. Er werd herbevestigd om op middellange termijn te streven naar een duurzaam Vlaams budgettair beleid, maar onderweg waar nodig inspanningen te leveren om de Vlaamse burgers en gezonde ondernemingen door deze crisis te leiden. Een groot deel van deze inspanningen waren eenmalig of beperkt in de tijd. Dit maakt dat vanaf 2024 een deel van de uitgetrokken kredieten wegvallen. Daarnaast waren er echter ook nog verschillende maatregelen waarvoor wel nog opstappen in 2024 of later waren vrijgemaakt.

Om het effect van de beleidskeuzes gemaakt bij BO 2023 inzichtelijk weer te geven is het overzicht in tabel 5-7 opgedeeld in een luik terugdraai van kredieten en een luik maatregelen met nog opstappen. Globaal gezien is het effect van deze bewegingen positief voor het vorderingensaldo, omdat de terugdraai van eenmalige kredieten groter is dan de extra opstappen die er in 2024 en volgende jaren nog bijkomen.

Bij de BO 2023 was er ook beslist om beperkte begrotingsmaatregelen te nemen om extra middelen vrij te maken ter gedeeltelijke financiering van de extra inspanningen. Het overzicht hiervan is te vinden in tabel 5-6.

5.4.1. Begrotingsmaatregelen BO 2023

Tabel 5-6: Begrotingsmaatregelen beslist bij BO 2023 (in duizend euro)

	(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2024	2025	2026	2027	2028
Begrotingsmaatregelen	Doelgroepenbeleid	VAK en VEK	30.878	94.169	61.544	54.859	54.859
Totaal	Effect op vorderingensaldo		30.878	94.169	61.544	54.859	54.859
	(ESR-) Vastleggingskredieten		-30.878	-94.169	-61.544	-54.859	-54.859
	(ESR-) Vereffeningskredieten		-30.878	-94.169	-61.544	-54.859	-54.859

5.4.2. Nieuwe beleidsimpulsen BO 2023

Tabel 5-7: Nieuwe beleidsimpulsen BO 2023 (in duizend euro)

	(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2024	2025	2026	2027	2028
Terugdraai tijdelijke impulsen waarvoor er geen verdere opstappen meer zijn							
Crisisondersteuning voor gezinnen	Groepakket: bonus van 100 euro voor kinderen met sociale toeslag Vlaamse openbare dienstverplichtingen Versterking minimale levering aardgas en uitbreiding naar klanten die elektrisch verwarmen Andere (energiescan, begeleiding gezinnen, versterking Energiehuizen, OCMW's, ...)	VAK en VEK	236.490	252.990	252.990	252.990	252.990
Crisisondersteuning voor bedrijven	1 miljard euro leningen en waarborgcapaciteit	VAK en VEK	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
	Toepassing tijdelijk staatssteunkader EU	VAK en VEK	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000
Crisisondersteuning voor gesubsidieerde entiteiten	De Lijn: compensatie exploitatieverlies	VAK en VEK	206.000	206.000	206.000	206.000	206.000
	Andere entiteiten (onderwijs, welzijn, cultuur, VRT, ...)						
Minder energie verbruiken	Minder energie verbruiken (isolatie, renovatie en energiebesparing)	VAK en VEK	4.200	9.200	9.200	9.200	9.200
Meer hernieuwbare energie produceren	Investerings Vlaamse overheidsgebouwen	VAK en VEK	50.400	50.400	50.400	50.400	50.400
	Begeleiding gezinnen						
	Extra ontvangsten klimaatmiddelen	Ontvangst	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
	Aanwending extra klimaatmiddelen	VAK en VEK	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
Versterking sociaal beleid	Schrapping Vlaamse energieheffing	Ontvangst	20.000	10.000	10.000	10.000	10.000
	Projecten samenleven	VAK en VEK	1.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Versterking ruimtelijk beleid (investerings)	Investerings Omgeving (o.a. blue deal)	VAK	232.200	324.200	327.200	327.200	347.200
	Investerings MOW						
	Andere (jeugdinfrastructuur en justitiehuisen)	VEK	107.200	185.200	239.200	239.200	259.200

	(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2024	2025	2026	2027	2028
Andere	Strategisch beschermingsmateriaal Vlaams Brusselfonds	VAK en VEK	12.400	13.400	13.400	13.400	13.400
Extra opstappen en waar van toepassing terugdraai nadien							
Crisisondersteuning voor gezinnen	Versterking CAW's	VAK en VEK	-1.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Crisisondersteuning voor gesubsidieerde entiteiten	Lokale besturen	VAK en VEK	-30.000	-48.900	104.200	104.200	104.200
Versterking sociaal beleid	Groepakket: optrekken index, uitbreiding en optrekken sociale toeslagen Leerlingenvervoer Vrijgeven opstappen regeerakkoord Andere (kinderarmoede, sectoraal akkoord Vlaamse ambtenaren)	VAK en VEK	-79.915	-87.964	-93.276	-98.596	-99.163
Versterking ruimtelijk beleid (investeringen)	Vrijgeven opstappen regeerakkoord	VAK en VEK	-15.750	-15.750	-15.750	-15.750	-15.750
Andere	Vrijgeven opstappen regeerakkoord Bijdrage Wereldtentoonstelling Osaka	VAK en VEK	-500	-60.500	-59.000	-59.000	-59.000
Totaal	Effect op vorderingensaldo		760.525	771.077	974.364	969.045	988.478
	(ESR-) Ontvangsten		-40.000	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
	Totaal vastleggingskredieten		-1.925.525	-1.960.077	-2.112.364	-2.107.045	-2.126.478
	ESR-vastleggingskredieten		-925.525	-960.077	-1.112.364	-1.107.045	-1.126.478
	Totaal vereffeningskredieten		-1.800.525	-1.821.077	-2.024.364	-2.019.045	-2.038.478
	ESR-vereffeningskredieten		-800.525	-821.077	-1.024.364	-1.019.045	-1.038.478

5.5. Extra maatregelen BO 2024

Bij de begrotingsbesprekingen BO 2024 is het uitgestippelde pad, met een begroting in evenwicht tegen 2027, herbevestigd. Er is bovendien beslist om op dat pad voor een aantal bestaande uitgavenposten en nieuwe beleidsinitiatieven extra budgetten te voorzien. Die keuzes betekenen dat er ook maatregelen moeten worden genomen om de nodige budgetten vrij te maken. Tabel 5-8 en 5-9 tonen respectievelijk de begrotingsmaatregelen en nieuwe beleidsimpulsen die zijn afgesproken bij de BO 2024.

5.5.1. Begrotingsmaatregelen BO 2024

Tabel 5-8: Begrotingsmaatregelen beslist bij BO 2024 (in duizend euro)

	(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2024	2025	2026	2027	2028
Begrotingsmaatregelen	Doelgroepenbeleid	VAK en VEK	47.800	99.400	100.900	118.600	125.800
	Uitdoving ELIA-compensatie lokale besturen	VAK en VEK	0	0	41.500	83.000	83.000
	Aangepast groeipad gezinszorg	VAK en VEK	0	16.268	28.936	42.044	43.095
	Bijstelling op groeipad Ouderenzorg	VAK en VEK	0	0	0	9.000	9.000
	Rioleringsubsidies via Aquafin	VEK	4.830	9.000	8.500	3.170	-1.500
	Uitbreiding wegennet KM-heffing vrachtwagens	Ontvangst	96.000	111.000	111.000	111.000	111.000
	Opstap O&O	VAK en VEK	-30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
	Vastgoedtransacties: verlenging 50/50-regeling	Ontvangst	0	20.000	20.000	20.000	20.000
	Indexatie tarieven De Lijn jaarlijks vanaf 01/02/2025	Ontvangst	0	7.100	10.500	14.000	17.600
Totaal	Effect op vorderingensaldo		118.630	292.768	351.336	430.814	437.995
	(ESR-) Ontvangsten		96.000	138.100	141.500	145.000	148.600
	(ESR-) Vastleggingskredieten		-17.800	-145.668	-201.336	-282.644	-290.895
	(ESR-) Vereffeningskredieten		-22.630	-154.668	-209.836	-285.814	-289.395

5.5.2. Nieuwe beleidsimpulsen BO 2024

Tabel 5-9: Nieuwe beleidsimpulsen BO 2024 (in duizend euro)

	(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2024	2025	2026	2027	2028
Recurrente nieuwe beleidsimpulsen	Versterking erfgoedronde	VAK en VEK	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000
	Versterking culturele instellingen	VAK en VEK	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000
	Onderwijs: aanpak lerarentekort en versterking hoger onderwijs	VAK en VEK	-95.557	-105.868	-105.987	-101.036	-101.036
	Sloop-en heropbouwpremie	VAK en VEK	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
	Justitie: werkstraffen en IT-kost enkelbanden	VAK en VEK	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000
	Studentenhuisvesting	VAK en VEK	-6.500	-6.500	-6.500	-6.500	-6.500
	Afbouw wachtlijsten onroerend erfgoed	VAK en VEK	-6.500	-6.500	-6.500	-6.500	-6.500
	Verstrengd Toezicht Subsidies	VAK en VEK	-500	-500	-500	-500	-500
	Vlaams Fiscaal Platform	VAK en VEK	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
	Werking Financiën en Begroting	VAK en VEK	-500	-500	-500	-500	-500
	Veer Antwerpen	VAK en VEK	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800	-1.800
	Diplomatiek netwerk	VAK en VEK	-200	-200	-200	-200	-200
	Sportinfrastructuur + topsport	VAK en VEK	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
	Dierenwelzijn	VAK en VEK	-1.750	-1.750	-1.750	-1.750	-1.750
	Vlaamse Rand	VAK en VEK	-250	-250	-250	-250	-250
	Blue Deal	VAK en VEK	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
	Asbest, Zeer Zorgwekkende Stoffen, PFAS en circulaire economie	VAK en VEK	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
	Versterking kinderopvang	VAK	-259.000	-259.000	-259.000	-259.000	-259.000
		VEK	-206.564	-259.000	-259.000	-259.000	-259.000
	Meerkost sociale economie	VAK en VEK	-10.200	-10.200	-10.200	-10.200	-10.200
	Personeel economische migratie	VAK en VEK	-600	-600	-600	-600	-600
Versterking jeugdbeleid	VAK en VEK	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	
Brussel	VAK en VEK	-400	-400	-400	-400	-400	

	(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2024	2025	2026	2027	2028	
	Versterking jobbonus	VAK en VEK	-93.894	-98.732	-103.666	-108.699	-113.833	
	Turbo-plan inburgering & activering	VAK en VEK	-12.500	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	
	Personeelskost GDPB	VAK en VEK	-600	-600	-600	-600	-600	
	Premies voor zero-emissiewagens	VAK en VEK	-20.000	-23.000	-32.000	0	0	
	Versterking leerlingenvervoer	VAK en VEK	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	
	Extra kredieten MOW voor onderhoud	VAK en VEK	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	
Enmalige nieuwe beleidsimpulsen	Extra investeringskredieten MOW	VAK	-50.000	0	0	0	0	
		VEK	-5.000	-10.000	-15.000	-15.000	-5.000	
	Bijpassing energiefactuur	VAK en VEK	-67.000	0	0	0	0	
	Plan Samenleven	VAK en VEK	-4.000	0	0	0	0	
	Verlenging premiepercentages MijnVerbouwPremie	VAK en VEK	-52.500	0	0	0	0	
	Bijstelling budget PV-premies	VAK en VEK	-51.000	0	0	0	0	
	Verlenging investering asbestverwijdering in combinatie met isolatie of PV	VAK en VEK	-10.000	0	0	0	0	
	Aanvulling budget uitbetaling premies thuisbatterijen	VAK en VEK	-10.000	0	0	0	0	
	Extra investeringen in klimaatadaptatie	VAK	-50.000	0	0	0	0	
		VEK	-25.000	-25.000	0	0	0	
	Extra machtiging sociale leningen	VAK	-250.000	0	0	0	0	
	Versterking aanpak waterbeheersing (SigmaPlan)	VAK	-50.000	0	0	0	0	
		VEK	-25.000	-25.000	0	0	0	
	Mastercampus VDAB Roeselare	VAK	-10.000	0	0	0	0	
		VEK	-5.000	-5.000	0	0	0	
	Compensatie overinflatie VRT	VAK en VEK	-9.000	0	0	0	0	
	Extra investeringen jeugdinfrastuctuur	VAK	-4.000	0	0	0	0	
		VEK	-1.600	-1.600	-800	0	0	
	Totaal	Effect op vorderingensaldo		-841.415	-726.000	-689.253	-656.535	-651.669
		(ESR-) Ontvangsten		0	0	0	0	0

	(Effect op vorderingensaldo in duizend euro)	Kredietsoort	2024	2025	2026	2027	2028
	Totaal vastleggingskredieten		1.246.251	659.400	673.453	641.535	646.669
	ESR-vastleggingskredieten		996.251	659.400	673.453	641.535	646.669
	(ESR-) Vereffeningskredieten		841.415	726.000	689.253	656.535	651.669

6. VORDERINGENSALDO NA MAATREGELEN EN NIEUW BELEID

Tabel 6-1 toont de evolutie van het vorderingensaldo na maatregelen en nieuw beleid. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de maatregelen en het nieuw beleid dat voortvloeit uit het regeerakkoord en de extra begrotingsmaatregelen en beleidsimpulsen die beslist werden tijdens de begrotingsonderhandelingen BO 2022, BO 2023 en BO 2024.

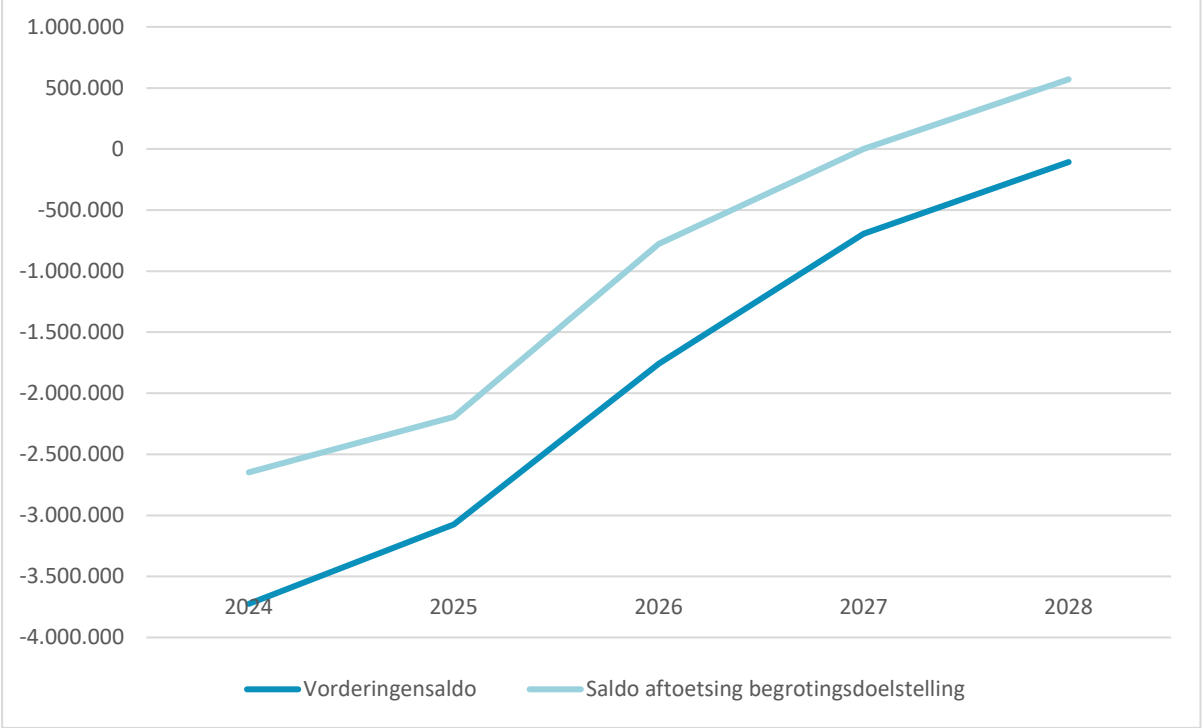
Er wordt vertrokken van het vorderingensaldo bij constant beleid, zowel voor 2024 (in de kolom '2024') als de jaren nadien. Om opnieuw de link te leggen met de Algemene Toelichting bij de BO 2024 worden voor begrotingsjaar 2024 ook de cijfers zonder uitzuivering van de begrotingsmaatregelen en de beleidsimpulsen getoond in de kolom 'BO 2024 Algemene Toelichting'. Vervolgens worden de correcties voor aftoetsing van de begrotingsdoelstelling toegepast: hoofdwerken Oosterweelverbinding en het relanceplan Vlaamse Veerkracht (en REPowerEU). Zo worden de saldi na correcties voor aftoetsing van de begrotingsdoelstelling bekomen.

Tabel 6-1 toont dat het begrotingstekort van 2024 in de komende jaren wordt afgebouwd. Vanaf 2027 knoopt de Vlaamse begroting terug met een evenwicht aan, om in 2028 te eindigen met een positief saldo van 0,6 miljard euro. De evolutie wordt ook weergegeven in figuur 6-1.

Tabel 6-1: Vorderingensaldo na maatregelen en nieuw beleid (in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024 Algemene Toelichting	2024	2025	2026	2027	2028
Vorderingensaldo bij constant beleid	-3.067.142	-3.724.752	-4.012.084	-3.572.290	-2.422.677	-1.366.571	-713.117
Correcties voor aftoetsing begrotingsdoelstelling	1.097.592	1.076.844	1.076.844	880.481	979.398	696.564	677.519
Saldo na correcties aftoetsing begrotingsdoelstelling bij constant beleid	-1.969.550	-2.647.908	-2.935.240	-2.691.809	-1.443.279	-670.007	-35.598
Begrotingsmaatregelen regeerakkoord			176.118	185.889	181.995	176.945	171.640
Nieuwe beleidsimpulsen regeerakkoord			-322.861	-401.260	-498.278	-583.646	-675.698
Begrotingsmaatregelen beslist bij BO 2022			365.457	282.059	282.624	280.213	280.767
Begrotingsmaatregelen beslist bij BO 2023			30.878	94.169	61.544	54.859	54.859
Nieuwe beleidsimpulsen beslist bij BO 2023			760.525	771.077	974.364	969.045	988.478
Begrotingsmaatregelen beslist bij BO 2024			118.630	292.768	351.336	430.814	437.995
Nieuwe beleidsimpulsen beslist bij BO 2024			-841.415	-726.000	-689.253	-656.535	-651.669
Vorderingensaldo			-3.724.752	-3.073.588	-1.758.345	-694.877	-106.746
Saldo na correcties aftoetsing begrotingsdoelstelling			-2.647.908	-2.193.107	-778.947	1.687	570.773

Figuur 6-1: Vorderingsaldo en saldo aftoetsing begrotingsdoelstelling (in duizend euro)

7. GECONSOLIDEERDE SCHULD NA MAATREGELEN EN NIEUW BELEID

Verwacht wordt dat de geconsolideerde schuld (incl. de schuld van de ziekenhuisinfrastructuur) zal toenemen van 36,6 miljard euro eind 2022 tot 57,2 miljard euro eind 2028.

Tabel 7-1: Evolutie van de geconsolideerde schuld (in miljoen euro)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Directe schuld	17.815,70	21.849,72	28.509,06	34.710,90	39.540,57	43.180,16	45.808,01	47.818,26
VIPA	1.270,41	1.159,68	1.044,24	923,90	798,57	667,76	532,76	392,76
VMSW	5.302,15	5.035,45	4.885,98	4.734,23	4.573,68	4.412,27	4.248,78	4.087,33
VWF	2.074,60	1.904,06	1.612,40	1.317,59	1.020,74	724,53	427,71	135,17
Ziekenhuisinfrastructuur	3.341,39	3.027,08	2.777,52	2.530,95	2.310,95	2.095,95	1.885,95	1.680,95
Autonomiefactor	813,70	752,84	684,84	616,58	545,78	472,26	396,00	316,98
Andere	2.826,63	2.912,19	2.988,41	2.944,57	2.894,57	2.844,57	2.794,57	2.744,57
Totaal geraamde geconsolideerde schuld	33.444,58	36.641,02	42.502,45	47.778,73	51.684,85	54.397,50	56.093,79	57.176,02
Geraamde geconsolideerde schuld (excl. ziekenhuisinfrastructuur)	30.103,19	33.613,94	39.724,93	45.247,78	49.373,90	52.301,55	54.207,84	55.495,07
ESR-ontvangsten	47.988,55	52.548,00	56.838,38	58.454,68	60.193,08	62.169,75	63.790,72	65.668,10
Schuldratio (excl. ziekenhuizen) t.o.v. ESR-ontvangsten	62,73%	63,97%	69,89%	77,41%	82,03%	84,13%	84,98%	84,51%

8. UITGAVENNORM

Wat?

Methodologisch uitgewerkt budgettair kompas om de evolutie van onze overheidsfinanciën te sturen en op koers te houden of te brengen.

Hoe?

Bakent het maximale groeipad van de overheidsuitgaven af, rekening houdend met de vooropgestelde begrotingsdoelstellingen.

Waarom?

De houdbaarheid van de overheidsfinanciën in alle omstandigheden garanderen, zorgen voor stabiliteit in het beleid en ad-hoc bijstellingen afremmen.

Voor meer achtergrondinformatie bij de Vlaamse uitgavennorm wordt verwezen naar de commissiebesprekingen in het Vlaams Parlement op 27 oktober 2020, januari 2021 en 15 maart 2022.

Tabel 8-1: Parameters en determinanten uitgavennorm¹¹ (t=2024)

Verwachte reële bbp groeivoet	[t-5, t+4]	1,37%
Verwachte CPI	[t, t+4]	2,22%
Verwachte GZI	[t, t+4]	2,24%

Bron: FPB EB september 2023 + FPB inflatievooruitzichten oktober 2023 + FPB EV juni 2023

Ontvangstenevolutie

Het uitgangspunt voor de raming van de trendmatige ontvangsten zijn de ESR-aanrekenbare ontvangsten.

Als vertrekbasis hanteren we de verwachte ontvangsten uit de BO 2024 en de voorliggende MJR.

We berekenen vervolgens wat de verwachte groei van de ESR-aanrekenbare ontvangsten is over de periode 2024-2028, gebruik makend van de verwachte (geometrisch gemiddelde) reële bbp-groeivoet (1,37%), de verwachte CPI (2,22%), de verwachte gezondheidsindex (2,24%) en de andere assumpties zoals de verwachte verdeelsleutels inzake de dotaties BFW. De dotaties 2024-2028 uit de BFW worden m.a.w. herrekend met toepassing (vanaf 2024) van de parameters van Tabel 8-1. Dat betekent dat we voor de dotaties uit de BFW de afrekening toewijzen aan het jaar waarop ze betrekking heeft.

Met betrekking tot de opcentiemen 2023 brengen we de verwachte prognose voor het aanslagjaar 2023 (aan inningspercentage 99,66%) op inflatieniveau 2022 en herraamen we de ontvangst voor de aanslagjaren 2024-2028 met toepassing van de parameters van Tabel 8-1. Voor de gewestbelastingen 2023 wordt de prognose per 25 september 2023 gecorrigeerd voor de eenmalige ontvangsten 2023. Vertrekkende van de gecorrigeerde basis 2023 worden de ontvangsten 2024-2028 geraamd met toepassing van de parameters van Tabel 8-1.

Voor de andere ontvangsten (algemene en toegewezen, met uitzondering van de ontvangsten van het Energiefonds en het Klimaatfonds) wordt een rekenkundig gemiddelde berekend over de periode 2024-2028, nadat de eenmalige ontvangsten buiten beschouwing werden gelaten.

¹¹ Zie [Vlaamse uitgavennorm - Fin \(vlaanderen.be\)](https://vlaanderen.be) voor de berekeningswijze van de parameters en determinanten van de uitgavennorm.

Ook de ontvangsten van DAB's en rechtspersonen worden buiten beschouwing gelaten.

De nominale groeivoet van de structurele ontvangsten over de periode 2024-2028 bedraagt 3,38%.

Tabel 8-2: Nominale groeivoet ontvangsten

	2024	2025	2026	2027	2028
Dotaties BFW	32.683.397	33.764.040	34.882.985	36.090.352	37.396.667
Opcentiemen	10.516.343	10.938.099	11.376.851	11.833.283	12.308.108
Gewestelijke belastingen	7.866.858	8.091.606	8.309.670	8.535.877	8.770.534
Gemiddelde niet-toegewezen ontvangsten (incl Lotto)	775.428	775.428	775.428	775.428	775.428
Gemiddelde toegewezen ontvangsten (excl EF en VKF)	297.403	297.403	297.403	297.403	297.403
Totaal	52.139.430	53.866.576	55.642.337	57.532.343	59.548.140

Uitgavenevolutie

In de eerste stap wordt de nominale groeivoet van de structurele ontvangsten berekend. De maximale nominale groeivoet bedraagt, zoals hierboven afgeleid, 3,38% voor de totaliteit van de uitgaven die onder de norm vallen. We willen echter de reële beleidsruimte kennen en dus de toegelaten reële groei van de uitgaven. We moeten hiervoor het effect van de inflatie op de uitgaven neutraliseren. Of met andere woorden: hoeveel van de nominale groeivoet van de ontvangsten hebben we jaarlijks nodig om de koppeling aan de gezondheidsindex van een rist uitgaven te betalen?

In de tweede stap wordt de nominale groeivoet daarom omgezet in een reële groeivoet voor de overheidsuitgaven in de referentieperiode door toepassing van de zogenaamde Vlaamse deflator^{12,13}. Die deflator corrigeert de gemiddelde ontvangstengroei voor het gemiddeld effect van de verwachte indexeringen van de (te indexerende) uitgaven.

Indien de huidige maatregel van de nominale nulgroei van werkingskredieten wordt gecontinueerd, bedraagt de Vlaamse deflator 1,62% bij een verwachte gemiddelde stijging van de Gezondheidsindex (GZI) van 2,24%. Als de werkingskredieten opnieuw worden geïndexeerd, bedraagt de deflator 1,79% (die deflator geldt in principe vanaf 2025).

De uitgavennorm is een budgettair kompas dat dient om de begroting op koers te houden of te brengen indien de begroting afwijkt van de begrotingsdoelstelling op middellange termijn. In geval van afwijking moeten we voor het berekenen van de reële groeivoet voor de totaliteit van de uitgaven onder de norm niet alleen rekening houden met de Vlaamse deflator, maar ook met de zogenaamde convergentiemarge.

De begrotingsdoelstelling is nog niet bereikt zodat de uitgavennorm rekening houdt met een convergentiemarge. Die zorgt er voor dat de uitgaven minder snel mogen groeien dan

¹² Een deflator is een cijfer dat gebruikt wordt om de huidige prijzen of lonen aan te passen zodanig dat ze vergeleken kunnen worden met historische prijzen of lonen door abstractie te maken van de inflatie (Bron: Cambridge dictionary).

¹³ Voor de berekening van de Vlaamse deflator is betrokken van een hypothetische inflatie van 2% zodat het effect van één overschrijding van de spilindex gelijk loopt met één jaar en hetzelfde bedraagt als het effect van de inflatie dat jaar op de kredieten die de jaarlijkse evolutie van de GZI volgen. De deflator is berekend met de VEK-indexatie in de teller en de totale VEK's in de noemer. De financiële verrichtingen (zogenaamde PA- en LE-artikels) worden buiten beschouwing gelaten, zowel in de teller van de verhouding (de index op PA- en LE-artikels) als in de noemer (de totale VEK's op PA- en LE-artikels).

de verwachte ontvangsten zodat de begrotingsdoelstelling op middellange termijn wordt bereikt. Zonder convergentiemarge zou de begroting nooit die doelstelling bereiken. Met een begroting in evenwicht in 2027 als begrotingsdoelstelling op middellange termijn kunnen we voor de periode 2025-2027 de toegelaten reële uitgavengroei berekenen rekening houdend met een convergentiemarge. We kennen immers de verwachte inkomsten in 2027 (op basis van de verwachte nominale ontvangstengroei (3,83%)). We weten ook wat de door de uitgavennorm gevatte, begrote uitgaven zijn in 2024 (namelijk 54,8 miljard euro). Rekening houdende met eenzelfde onderbenutting van de uitgaven als opgenomen in deze meerjarenraming evolueren we met een gemiddelde jaarlijkse groeivoet voor de reële uitgaven, exclusief niet-samendrukbare uitgaven, van 0,91% in de periode 2025-2027 richting een begroting in evenwicht in 2027.

Vanaf het evenwicht bereikt is, kunnen de uitgaven terug toenemen met de reële groeivoet zonder convergentiemarge. De reële groeivoet voor de totaliteit van de uitgaven onder de norm is dan gelijk aan 1,59%. Als volgt te berekenen: $3,38\%$ (nominale groei ontvangsten) verminderd met de Vlaamse deflator $1,79\%$, of $3,38\% - 1,79\% = 1,59\%$.

Stap twee bepaalt de reële groeivoet van de uitgaven terwijl stap drie de nominale groeivoet voor het betrokken jaar bepaalt. Meer bepaald komt de derde stap, gelet op de diverse indexregimes, neer op het juist zetten van de indexprovisie bij de begrotingsopmaak (BO) en begrotingsaanpassing (BA): hoeveel moet er worden voorzien om de in het betrokken begrotingsjaar voorziene overschrijding(en) van de spilindex te kunnen honoreren. Tevens wordt de index toegekend voor de uitgaven die de spilindex niet volgen maar wel de verwachte gezondheidsindex.

Concreet werd bij BO 2024 de (voor dat jaar) verwachte GZI toegekend aan de te indexeren uitgaven die buiten de indexprovisie vallen. Die verwachte indexuitgaven zijn gelijk aan 54,0 miljoen euro. De overschrijding van de spilindex in 2023 komt in 2024 op kruissnelheid en houdt 571,8 miljoen euro aan indexuitgaven in. De verschillende manuele indexen (met specifieke indexberekeningen) binnen de Vlaamse begroting houden een meerkost in van 101,1 miljoen euro.

Er worden daarnaast ook nog 736,5 miljoen euro middelen voorzien op de indexprovisie in 2024 voor de verwachte overschrijdingen van de spilindex in 2024 (of een jaar-op-jaar verandering van 601,2 miljoen euro; bij de BA 2023 was er namelijk 135,3 miljoen euro voorzien op de indexprovisie).

Tabel 8-3: Van nominale naar reële uitgavengroei

	2025-2027	2028
Nominale groei	3,38%	
Deflator	1,79%	1,79%
Convergentiemarge	0,68%	0,00%
Reële uitgavengroei	0,91%	1,59%
Reële groei excl. niet-samendrukbare uitgaven	0,71%	1,63%

De uitgavennorm is van toepassing op alle ESR uitgaven van de ministeriebegrotingen. Ook de toelagen aan alle Vlaamse instellingen die ressorteren onder de sectorale code 13.12 van de ESR-verordening vallen onder de uitgavennorm. Zo worden de uitgaven die ze met die toelagen verrichten, genormeerd; de uitgaven die worden gefinancierd met eigen ontvangsten, kunnen de evolutie van die ontvangsten volgen.

Tabel 8-4: Overzicht toegelaten uitgaven uitgavennorm met convergentiemarge naar een evenwicht in 2027

(in duizend euro)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Toegelaten reële uitgaven minus niet-samendrukbare uitgaven	50.554.907	51.460.086	51.842.049	52.232.830	52.632.699	53.555.982
Niet-samendrukbare uitgaven (woonbonus + rente-uitgaven)	1.646.750	1.859.750	2.072.543	2.156.533	2.207.524	2.220.655
Index	0	1.502.719	2.343.452	3.212.897	4.098.362	4.942.675
Totale toegelaten nominale uitgaven	52.201.657	54.822.555	56.258.043	57.602.260	58.938.585	60.719.311

Bijlage I Parameters

Tabel B-1: Volledig parameteroverzicht

Begrotingsjaar	BO 2024		2025	2026	2027	2028
	2023 vermoedelijk	2024 initieel				
Parameters						
Inflatie (CPI)	4,40%	4,10%	1,80%	1,80%	1,80%	1,80%
<i>CPI in basis voor ramingen 2025-2028</i>	<i>4,10%</i>	<i>3,90%</i>				
Economische groei (BBP)	1,00%	1,30%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%
Personenbelasting (federaal gedeelte)						
Aanslagjaar	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Vlaams Gewest	24.104.341	26.696.367	29.058.621	30.770.056	31.954.289	33.148.610
Waals Gewest (excl. Duitstaligen)	10.248.406	11.383.202	12.336.246	13.016.963	13.482.687	13.973.391
Brussels H. Gewest	3.155.642	3.479.673	3.801.054	4.008.898	4.161.737	4.318.298
Duitstaligen	159.590	176.826	192.299	203.362	211.032	218.868
Fiscale capaciteit (FC)						
Aanslagjaar	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Vlaams Gewest	63,99%	63,96%	64,02%	64,11%	64,15%	64,17%
Waals Gewest (excl. Duitstaligen)	27,21%	27,27%	27,18%	27,12%	27,07%	27,05%
Brussels H. Gewest	8,38%	8,34%	8,37%	8,35%	8,36%	8,36%
Duitstaligen	0,42%	0,42%	0,42%	0,42%	0,42%	0,42%
Verdeelsleutel onderwijs (LLN)						
Toestand	raming	raming	raming	raming	raming	raming
Vlaamse Gemeenschap	58,17%	58,35%	58,52%	58,67%	58,82%	59,02%
Franse Gemeenschap	41,83%	41,65%	41,48%	41,33%	41,18%	40,98%
Inwoners						
Referentietijdstip	01/01/2023	01/01/2024	01/01/2025	01/01/2026	01/01/2027	01/01/2028
Teldatum	01/01/2023	raming	raming	raming	raming	raming
Vlaanderen	6.774.807	6.813.669	6.838.822	6.872.213	6.904.449	6.935.724
Wallonië (excl. Duitst.)	3.602.192	3.611.956	3.617.341	3.625.283	3.632.814	3.640.163
Brussel	1.241.175	1.243.276	1.240.431	1.240.220	1.239.461	1.238.670
Duitstaligen	79.383	79.777	79.972	80.273	80.565	80.830
Min 18 jarigen (excl. Duitst.) (DENAT)						
Referentietijdstip	30/06/2022	30/06/2023	30/06/2024	30/06/2025	30/06/2026	30/06/2027
Teldatum	01/08/2023	01/08/2023	raming	raming	raming	raming
Nederlandstalig	1.312.054	1.314.654	1.315.982	1.314.861	1.313.737	1.311.288
Franstalig	734.098	728.559	724.372	719.351	714.687	709.653
Brussel	276.058	273.213	270.005	266.301	263.113	259.686
Denataliteitscoëfficiënt	105,7467%	105,0449%	104,4386%	103,7216%	103,4956%	103,3041%
Verdeelsleutel Plantentuin						

Begrotingsjaar	BO 2024		2025	2026	2027	2028
	2023 vermoedelijk	2024 initieel				
Toestand	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014	01/01/2014
Vlaamse Gemeenschap	79,87013%	79,87013%	79,87013%	79,87013%	79,87013%	79,87013%
Franse Gemeenschap	20,12987%	20,12987%	20,12987%	20,12987%	20,12987%	20,12987%
Pendelaars naar BHG						
Vlaams Gewest	61,850%	61,850%	61,850%	61,850%	61,850%	61,850%
Waals Gewest	38,150%	38,150%	38,150%	38,150%	38,150%	38,150%
Belasting Staat						
Aanslagjaar	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Mededeling FOD Financiën	22/09/2023	22/09/2023	22/09/2023	22/09/2023	22/09/2023	22/09/2023
Vlaams Gewest	37.122.912	40.351.518	42.731.239	44.348.295	45.978.333	47.658.068
Waals Gewest	15.884.057	17.190.967	18.142.149	18.780.182	19.452.298	20.109.011
Brussels H. Gewest	4.682.385	5.107.817	5.388.007	5.590.050	5.796.969	6.000.858
Elasticiteit Vlaams Gewest	1,32000	1,32000	1,32000	1,32000	1,32000	1,32000
0 t.e.m. 18-jarigen						
Referentietijdstip	01/01/2023	01/01/2024	01/01/2025	01/01/2026	01/01/2027	01/01/2028
Teldatum	01/01/2023	raming	raming	raming	raming	raming
Vlaamse Gemeenschap	1.388.213	1.395.011	1.394.574	1.396.386	1.396.437	1.393.840
Franse Gemeenschap	774.704	772.366	767.598	763.214	758.624	753.692
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	289.189	287.265	283.105	280.341	277.153	273.950
Duitstalige Gemeenschap	16.579	16.803	16.881	17.055	17.253	17.397
+80-jarigen						
Referentietijdstip	01/01/2023	01/01/2024	01/01/2025	01/01/2026	01/01/2027	01/01/2028
Teldatum	01/01/2023	raming	raming	raming	raming	raming
Vlaamse Gemeenschap	370.937	373.056	380.418	389.604	398.634	413.342
Franse Gemeenschap	161.031	160.039	161.361	164.149	167.184	176.684
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	41.631	41.418	41.478	41.997	42.216	43.101
Duitstalige Gemeenschap	4.137	4.329	4.394	4.391	4.300	4.379
Fiscale uitgaven AJ 2015						
Mededeling FOD FIN	03/03/2017	03/03/2017				
Vlaams Gewest	1.790.368	1.790.368				
Waals Gewest	788.086	788.086				
Brussels H. Gewest	148.932	148.932				

Bijlage II De voorschottenmethode voor de aanrekening van de gewestelijke opcentiemen

Sinds de begrotingsaanpassing 2018 worden de bruto-opcentiemen geraamd met toepassing van de voorschottenmethode en niet langer volgens de methode van de getransactionaliseerde kas¹⁴. Omdat er na de inkohiering (versturen van aanslagbiljet) een betaaltermijn van twee maanden volgt, moeten ook de kasinkomsten van januari en februari van begrotingsjaar t+1 worden aangerekend op het begrotingsjaar t¹⁵.

Concreet worden in de benadering van de getransactionaliseerde kas in begrotingsjaar t de bedrijfsvoorheffing en de voorafbetalingen vervat in de gedurende dat begrotingsjaar t uitgestuurde inkohieringen (die dus op verschillende aanslagjaren kunnen slaan) alsook de door de FOD Financiën ontvangen bedragen in de periode maart van begrotingsjaar t tot en met februari van begrotingsjaar t+1 als op begrotingsjaar t ESR-aanrekenbare gewestelijke opcentiemen beschouwd.

De methode van de getransactionaliseerde kas heeft evenwel als nadeel dat de grootte van de raming in sterke mate bepaald wordt door het verwachte inkohieringsritme van de FOD Financiën, waardoor de stabiliteit en de trendmatige evolutie van de begrote en gerealiseerde ontvangsten kan verstoord worden. Een versnelling of vertraging van het inkohieringsritme naar het jaareinde toe heeft immers een rechtstreekse impact op het uitvoeringscijfer van dat jaar. Om die reden wordt ook in de voorliggende meerjarenraming de voorschottenmethode toegepast.

Niettegenstaande de HRF de methode van de getransactionaliseerde kas gebruikt voor de evaluatie van het begrotingsresultaat van alle overheden, wordt in de voorliggende begroting nog steeds de voorschottenmethode toegepast. Het wisselen van evaluatiemethode zal na akkoord van de Interministeriële Conferentie Financiën en Begroting ook in de Vlaamse begroting doorgevoerd worden.

Volgens de voorschottenmethode worden de aanrekenbare opcentiemen van het begrotingsjaar t bekomen door de som te maken van:

1. de 'voorschotten' met betrekking tot het aanslagjaar t die door de FOD Financiën tijdens het jaar t zelf aan het Vlaamse Gewest betaald worden. Het bedrag van de voorschotten is gebaseerd op de raming van de bruto-opcentiemen voor dat aanslagjaar t en houdt rekening met een (door de FOD Financiën) vooropgestelde innings- of voorschottencoëfficiënt (99,17% voor het aanslagjaar 2018; 99,37% voor het aanslagjaar 2019; 99,45% voor het aanslagjaar 2020, 99,09% voor het aanslagjaar 2021; 99,07% voor het aanslagjaar 2022, 99,12% voor het aanslagjaar 2023 en 99,48% voor de aanslagjaren 2024 en volgende);
2. de 'voorfinanciering' met betrekking tot vorige aanslagjaren begrepen in de kohieren tot en met december van het jaar t;
3. de 'ontvangen bedragen' met betrekking tot vorige aanslagjaren ontvangen tot en met februari van het jaar t+1;

¹⁴ Zie 'Wegwijs in de bijzondere financieringswet: financiële middelenvoorziening voor Gemeenschappen en Gewesten na de zesde staatshervorming', [De financiële middelenvoorziening voor Gemeenschappen en Gewesten na de zesde staatshervorming - Fin \(vlaanderen.be\)](https://www.fodfinancien.be/fin/vlaanderen)

¹⁵ De cijfers van de FOD Financiën van de maanden januari en februari omvatten, naast de door de FOD Financiën effectief ontvangen saldobetalingen in januari en februari, ook de bedrijfsvoorheffing en voorafbetalingen van de inkohieringen die uitgestuurd zijn in de loop van de maanden januari en februari. Die bedrijfsvoorheffing en voorafbetalingen slaan dus niet op inkohieringen van de vorige maanden november en december die in januari worden betaald of vereffend. De aan een Gewest toegewezen bedrijfsvoorheffing en voorafbetalingen begrepen in de kohieren van de maanden januari en februari wijst het INR niet toe aan het vorige maar aan het huidige begrotingsjaar.

4. waarbij 2 en 3 verminderd worden met de in vorige begrotingsjaren aangerekende voorschotten, voorfinanciering en ontvangen bedragen.

De raming van de voorschotten van de bruto-opcentiemen volgens de voorschottenmethode vertrekt van de door de FOD Financiën op 22 september 2023 ter beschikking gestelde regionale bedragen van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen voor de aanslagjaren 2023 en volgende. De voorliggende meerjarenraming houdt tevens rekening met het effect van de verlaagde inflatievooruitzichten 2023 en 2024 (FPB, 3 oktober 2023) op de bruto-opcentiemen.

De raming van de totale voorfinanciering en ontvangen bedragen gaat uit van de door de FOD Financiën op 22 september 2023 ter beschikking gestelde regionale bedragen van de belasting Staat en de bruto-opcentiemen voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2028. De bedoelde regionale bedragen hebben betrekking op de kohieren gerelateerd aan de gewone aanslagtermijn (kohieren tot en met 30 juni van het aanslagjaar t+1). De raming van de bruto-opcentiemen in de voorliggende meerjarenraming houdt bovendien ook rekening met de verwachte kohieren na het aflopen van de gewone aanslagtermijn (de zogenaamde staartkohieren).

De raming voor de aanslagjaren 2015 tot en met 2028 gaat bovendien uit van een finaal inningspercentage:

- 99,68% voor het aanslagjaar 2015;
- 99,85% voor het aanslagjaar 2016;
- 99,75% voor het aanslagjaar 2017;
- 99,72% voor het aanslagjaar 2018;
- 99,71% voor het aanslagjaar 2019;
- 99,70% voor het aanslagjaar 2020;
- 99,82% voor het aanslagjaar 2021;
- 99,66% voor het aanslagjaar 2022 en volgende aanslagjaren.

Die inningspercentages vinden hun oorsprong in de tot en met juli 2023 gerealiseerde kohieren, voorfinancieringen en ontvangen bedragen met betrekking tot de aanslagjaren 2015 tot en met 2022, aangevuld met de nog te verwachten kohieren, voorfinancieringen en ontvangen bedragen vanaf augustus 2023.

Finaal worden de volgens de voorschottenmethode aanrekenbare ontvangsten bekomen door de som te maken van de voorschotten en de kasmatige afrekeningen die zich in hetzelfde begrotingsjaar situeren.

Tabellen B-2 tot B-4 tonen per aanslagjaar de voorschotten van de bruto-opcentiemen en de simulatie van de kasmatige afrekeningen. De in deze tabellen gebruikte inningspercentages zijn gebaseerd op de geciteerde uitvoeringscijfers voor de aanslagjaren 2015 en volgende.

Tabel B-2: Bruto-opcentiemen volgens voorschottenmethode¹⁶ (in duizend euro)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Voorschotten	7.509.363	7.657.210	7.719.120	7.825.699	8.094.634	9.271.583	10.018.178	10.578.898	10.958.079	11.360.856	11.775.895
Afrekeningen AJ 2015	3.993	2.051	454								
Afrekeningen AJ 2016	22.714	4.754	1.696	3.749							
Afrekeningen AJ 2017	169.153	26.222	3.067	3.656	4.160						
Afrekeningen AJ 2018		233.510	18.940	4.153	2.632	2.541					
Afrekeningen AJ 2019			129.629	27.884	5.318	3.244	4.256				
Afrekeningen AJ 2020				21.455	25.192	3.859	3.235	4.242			
Afrekeningen AJ 2021					89.479	13.149	1.385	842	1.104		
Afrekeningen AJ 2022						188.886	20.150	3.846	2.338	3.065	
Afrekeningen AJ 2023							-80.984	23.008	4.391	2.669	3.500
Afrekeningen AJ 2024								28.694	25.603	4.887	2.970
Afrekeningen AJ 2025									27.095	27.506	5.250
Afrekeningen AJ 2026										25.917	28.907
Afrekeningen AJ 2027											24.676
Totaal	7.705.223	7.923.747	7.872.907	7.886.598	8.221.414	9.483.262	9.966.220	10.639.530	11.018.609	11.424.900	11.841.199

¹⁶ De voorschottenmethode houdt uiteindelijk ook rekening met een verondersteld inningspercentage (hier: 99,68% voor aanslagjaar 2015; 99,85% voor aanslagjaar 2016; 99,75% voor aanslagjaar 2017; 99,72% voor aanslagjaar 2018; 99,71% voor aanslagjaar 2019; 99,70% voor aanslagjaar 2020; 99,82% voor aanslagjaar 2021; 99,66% voor aanslagjaar 2022 en volgende aanslagjaren).

			2015	2016	2017	2018	2019	2020
AJ 2015	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2015 in 2015	(1)	5.601.138					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2015 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.666.894
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2015 (100%)	(3)						1.792.441
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2015 (100%)	(4)=(2)-(3)						5.874.453
	Gerealiseerde ontvangsten AJ 2015 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,06%
	Spreiding voorfinancieringen	(6)	50,31%	49,69%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	2.720.983	2.687.267	0	0	0	0
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						7,62%
	Spreiding ontvangen bedragen	(9)	11,53%	81,32%	5,69%	0,89%	0,46%	0,10%
	Ontvangen bedragen	(10)	51.635	364.059	23.736	3.993	2.051	454
	Totale ontvangsten AJ 2015 tem februari t+1 (voorfin tem dec + ontv bedragen tem feb)	(11)=(7)+(10)		5.823.943	5.847.680	5.851.673	5.853.724	5.854.177
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2015	(12)=(11)-(1)		222.805	23.736	3.993	2.051	454

			2016	2017	2018	2019	2020	2021
AJ 2016	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2016 in 2016	(1)	5.687.406					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2016 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.700.313
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2016 (100%)	(3)						1.789.202
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2016 (100%)	(4)=(2)-(3)						5.911.111
	Verwachte ontvangsten AJ 2016 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,49%
	Spreiding voorfinancieringen	(6)	48,00%	51,96%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%

			2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Voorfinancieringen	(7)	2.652.559	2.871.601	1.893	33	93	7
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,36%
	Spreiding ontvangen bedragen	(9)	20,02%	71,74%	5,55%	1,26%	0,44%	1,00%
	Ontvangen bedragen	(10)	75.292	267.948	20.821	4.720	1.604	3.742
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2016 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		5.867.400	5.890.114	5.894.868	5.896.564	5.900.313
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2016	(12)=(11)-(1)		179.994	22.714	4.754	1.696	3.749

			2017	2018	2019	2020	2021	2022
AJ 2017	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2017 in 2017	(1)	5.735.016					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2017 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.735.151
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2017 (100%)	(3)						1.776.488
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2017 (100%)	(4)=(2)-(3)						5.958.664
	Verwachte ontvangsten AJ 2017 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,00%
	Spreiding voorfinancieringen	(6)	59,23%	40,70%	0,07%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	3.282.236	2.255.414	3.931	22	34	3
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,75%
	Spreiding ontvangen bedragen	(9)	25,75%	65,98%	5,56%	0,77%	0,90%	1,03%
	Ontvangen bedragen	(10)	103.530	262.988	22.292	3.045	3.622	4.157
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2017 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		5.904.169	5.930.391	5.933.458	5.937.115	5.941.274
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2017	(12)=(11)-(1)		169.153	26.222	3.067	3.656	4.160

			2018	2019	2020	2021	2022	2023
AJ 2018	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2018 in 2018	(1)	5.676.471					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2018 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.713.204
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2018 (100%)	(3)						1.755.471
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2018 (100%)	(4)=(2)-(3)						5.957.733
	Verwachte ontvangsten AJ 2018 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,12%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2018)	(6)	57,98%	41,96%	0,06%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	3.216.427	2.327.795	3.264	101	11	7
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,60%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2018)	(9)	30,07%	63,54%	4,04%	1,03%	0,67%	0,64%
	Ontvangen bedragen	(10)	118.321	247.438	15.676	4.052	2.622	2.534
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2018 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		5.909.981	5.928.921	5.933.074	5.935.706	5.938.247
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2018	(12)=(11)-(1)		233.510	18.940	4.153	2.632	2.541

			2019	2020	2021	2022	2023	2024
AJ 2019	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2019 in 2019	(1)	5.904.829					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2019 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.820.448
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2019 (100%)	(3)						1.724.215
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2019 (100%)	(4)=(2)-(3)						6.096.233
	Verwachte ontvangsten AJ 2019 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,10%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2019)	(6)	65,09%	34,85%	0,05%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	3.694.131	1.978.136	3.010	37	32	3
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,61%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2019)	(9)	32,77%	57,87%	6,19%	1,32%	0,80%	1,05%

			2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Ontvangen bedragen	(10)	132.095	230.096	24.874	5.281	3.212	4.252
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2019 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		6.034.458	6.062.342	6.067.660	6.070.904	6.075.159
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2019	(12)=(11)-(1)		129.629	27.884	5.318	3.244	4.256

			2020	2021	2022	2023	2024	2025
AJ 2020	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2020 in 2020	(1)	5.997.179					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2020 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.782.153
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2020 (100%)	(3)						1.705.475
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2020 (100%)	(4)=(2)-(3)						6.076.678
	Verwachte ontvangsten AJ 2020 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						93,24%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2020)	(6)	76,80%	23,12%	0,09%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	4.351.163	1.309.804	4.817	45	32	3
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						6,47%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2020)	(9)	41,48%	50,43%	5,22%	0,98%	0,82%	1,08%
	Ontvangen bedragen	(10)	162.953	194.715	20.375	3.814	3.203	4.239
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2020 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		6.018.635	6.043.827	6.047.687	6.050.922	6.055.164
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2020	(12)=(11)-(1)		21.455	25.192	3.859	3.235	4.242

			2021	2022	2023	2024	2025	2026
AJ 2021	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2021 in 2021	(1)	6.312.827					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2021 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						7.980.704
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2021 (100%)	(3)						1.546.922
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2021 (100%)	(4)=(2)-(3)						6.433.782
	Verwachte ontvangsten AJ 2021 tem februari t+1 (inclusief FU BNI)							

			2021	2022	2023	2024	2025	2026
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,28%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2021)	(6)	73,22%	26,76%	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	4.347.313	1.588.553	1.466	10	8	1
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						7,54%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2021)	(9)	32,49%	64,41%	2,42%	0,28%	0,17%	0,23%
	Ontvangen bedragen	(10)	157.561	308.879	11.683	1.376	834	1.103
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2021 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		6.402.306	6.415.455	6.416.840	6.417.682	6.418.786
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2021	(12)=(11)-(1)		89.479	13.149	1.385	842	1.104

			2022	2023	2024	2025	2026	2027
AJ 2022	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2022 in 2022	(1)	6.681.869					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2022 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						8.420.507
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2022 (100%)	(3)						1.496.813
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2022 (100%)	(4)=(2)-(3)						6.923.694
	Verwachte ontvangsten AJ 2022 tem februari t+1							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,01%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2022)	(6)	77,07%	22,89%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)	4.909.799	1.458.500	2.168	27	23	2
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						7,65%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2022)	(9)	40,35%	54,52%	3,40%	0,72%	0,44%	0,58%
	Ontvangen bedragen	(10)	213.725	288.731	17.981	3.819	2.315	3.063
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2022 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		6.870.755	6.890.904	6.894.750	6.897.088	6.900.153
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2022	(12)=(11)-(1)		188.886	20.150	3.846	2.338	3.065

			2023	2024	2025	2026	2027	2028
AJ 2023	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2023 in 2023	(1)	7.926.473					

			2023	2024	2025	2026	2027	2028
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2023 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						9.315.189
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2023 (100%)	(3)						1.409.250
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2023 (100%)	(4)=(2)-(3)						7.905.939
	Verwachte ontvangsten AJ 2023 tem februari t+1							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,01%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2022)	(6)	77,07%	22,89%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)=(4)*(5)*(6)	5.606.339	1.665.413	2.476	30	26	3
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						7,65%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2022)	(9)	40,35%	54,52%	3,40%	0,72%	0,44%	0,58%
	Ontvangen bedragen	(10)=(4)*(8)*(9)	244.045	329.692	20.532	4.361	2.643	3.498
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2023 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		7.845.489	7.868.497	7.872.889	7.875.558	7.879.058
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2023	(12)=(11)-(1)		-80.984	23.008	4.391	2.669	3.500

			2024	2025	2026	2027	2028	2029
AJ 2024	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2024 in 2024	(1)	8.701.452					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2024 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						10.121.021
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2024 (100%)	(3)						1.323.609
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2024 (100%)	(4)=(2)-(3)						8.797.412
	Verwachte ontvangsten AJ 2024 tem februari t+1							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,01%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2022)	(6)	77,07%	22,89%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)=(4)*(5)*(6)	6.238.510	1.853.205	2.755	34	29	3
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						7,65%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2022)	(9)	40,35%	54,52%	3,40%	0,72%	0,44%	0,58%
	Ontvangen bedragen	(10)=(4)*(8)*(9)	271.564	366.868	22.848	4.853	2.941	3.892
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2024 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		8.730.147	8.755.749	8.760.636	8.763.606	8.767.501

			2024	2025	2026	2027	2028	2029
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2024	(12)=(11)-(1)		28.694	25.603	4.887	2.970	3.895

			2025	2026	2027	2028	2029	2030
AJ 2025	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2025 in 2025	(1)	9.352.060					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2025 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						10.684.671
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2025 (100%)	(3)						1.233.250
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2025 (100%)	(4)=(2)-(3)						9.451.421
	Verwachte ontvangsten AJ 2025 tem februari t+1							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,01%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2022)	(6)	77,07%	22,89%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)=(4)*(5)*(6)	6.702.287	1.990.974	2.960	36	31	3
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						7,65%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2022)	(9)	40,35%	54,52%	3,40%	0,72%	0,44%	0,58%
	Ontvangen bedragen	(10)=(4)*(8)*(9)	291.752	394.141	24.546	5.214	3.160	4.181
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2025 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		9.379.155	9.406.661	9.411.910	9.415.102	9.419.286
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2025	(12)=(11)-(1)		27.095	27.506	5.250	3.191	4.184

			2026	2027	2028	2029	2030	2031
AJ 2026	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2026 in 2026	(1)	9.831.007					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2026 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						11.065.835
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2026 (100%)	(3)						1.132.963
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2026 (100%)	(4)=(2)-(3)						9.932.871
	Verwachte ontvangsten AJ 2026 tem februari t+1							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,01%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2022)	(6)	77,07%	22,89%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)=(4)*(5)*(6)	7.043.698	2.092.394	3.111	38	33	3

			2026	2027	2028	2029	2030	2031
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						7,65%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2022)	(9)	40,35%	54,52%	3,40%	0,72%	0,44%	0,58%
	Ontvangen bedragen	(10)=(4)*(8)*(9)	306.614	414.219	25.796	5.479	3.321	4.394
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2026 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		9.856.924	9.885.831	9.891.348	9.894.702	9.899.099
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2026	(12)=(11)-(1)		25.917	28.907	5.517	3.354	4.398

			2027	2028	2029	2030	2031	2032
AJ 2027	Ontvangen voorschot netto-opcentiemen AJ 2027 in 2027	(1)	10.335.765					
	Verwachte realisatie kohieren bruto-opcentiemen AJ 2027 (100%) inclusief staartkohieren	(2)						11.470.717
	Verwachte realisatie fiscale uitgaven AJ 2027 (100%)	(3)						1.030.450
	Verwachte realisatie kohieren netto-opcentiemen AJ 2027 (100%)	(4)=(2)-(3)						10.440.267
	Verwachte ontvangsten AJ 2027 tem februari t+1							
	Luik voorfinancieringen tem december t	(5)						92,01%
	Spreiding voorfinancieringen (zoals monitoring AJ 2022)	(6)	77,07%	22,89%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%
	Voorfinancieringen	(7)=(4)*(5)*(6)	7.403.508	2.199.278	3.270	40	34	3
	Luik ontvangen bedragen tem februari t+1	(8)						7,65%
	Spreiding ontvangen bedragen (zoals monitoring AJ 2022)	(9)	40,35%	54,52%	3,40%	0,72%	0,44%	0,58%
	Ontvangen bedragen	(10)=(4)*(8)*(9)	322.276	435.378	27.114	5.759	3.491	4.619
	Totale verwachte ontvangsten AJ 2027 tem februari t+1	(11)=(7)+(10)		10.360.440	10.390.824	10.396.623	10.400.148	10.404.770
	Afrekeningen netto-opcentiemen AJ 2027	(12)=(11)-(1)		24.676	30.384	5.799	3.525	4.622